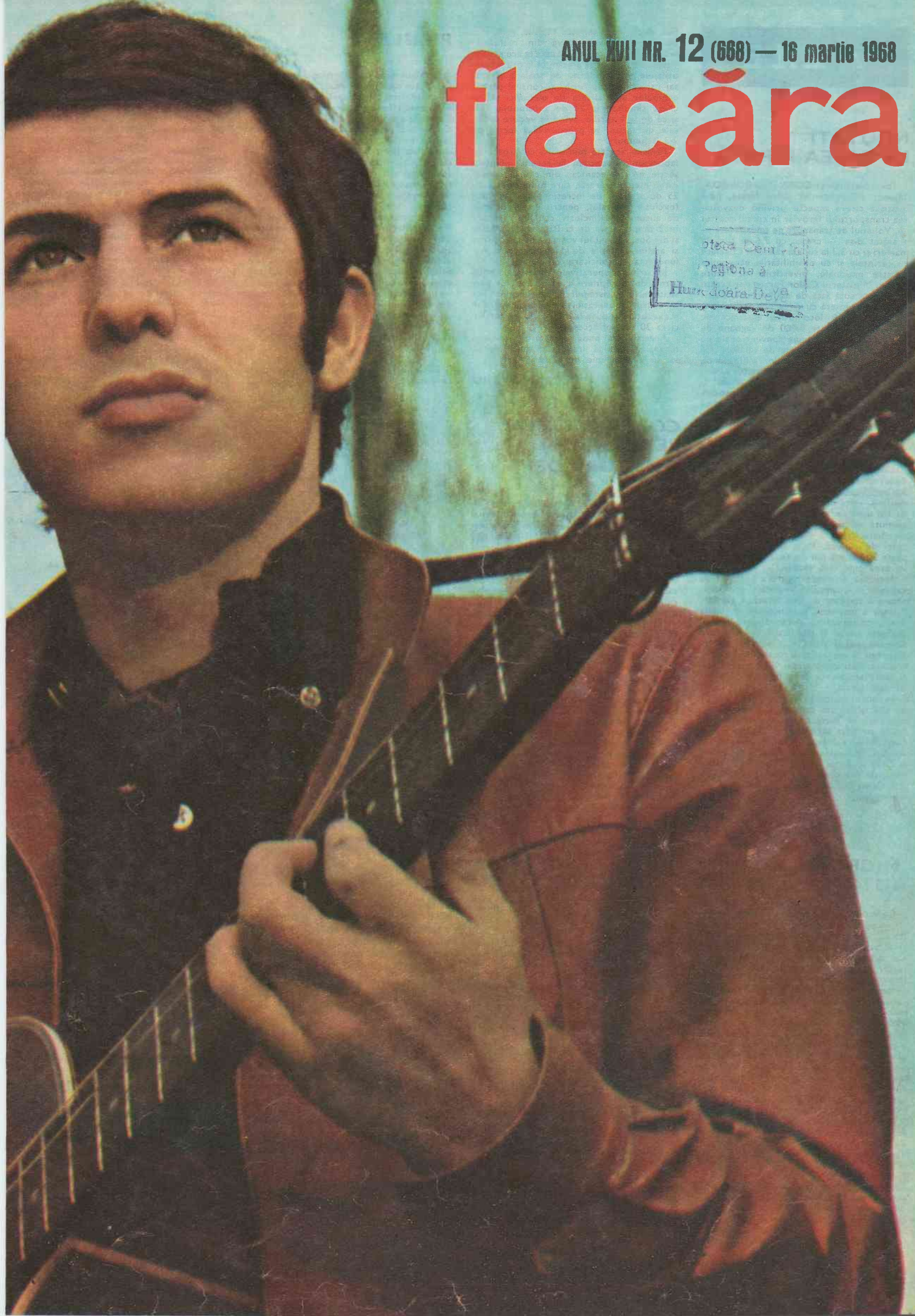

ANUL XVII NR. 12 (668) — 16 martie 1968

flacăra

otetea Dent
Regione a
Hun doara-Deya

NOUȚĂȚI LA CALEA FERATĂ

Tovarășul inginer CORNELIU BURADA, adjunct al ministrului căilor ferate, ne-a înfățișat câteva aspecte privind dezvoltarea transportului feroviar în cursul acestui an. Volumul de transport pe calea ferată — a arătat d-sa — crește cu 7,6 la sută la mărfuri și cu 3,3 la sută la călători. Corelate cu cerințele și cu posibilitățile economiei noastre naționale, investițiile prevăzute pentru Ministerul Căilor Ferate vor crește cu 17,5 la sută față de anul trecut. Calea ferată va fi dotată cu circa 120 de locomotive diesel, 10 locomotive electrice de mare putere, peste 9 000 de vagoane de marfă (în calcul: vagoane convenționale pe două osii) și 208 vagoane de călători. Ca urmare a introducerii noilor mijloace de transport, se prevede ca la sfârșitul anului să se remorcheze cu locomotive diesel și electrice 66 la sută din volumul de transport. Sunt în curs lucrările pentru electrificarea în întregime a liniei București-Brașov. De asemenea, se va încheia construcția căii ferate din zona nodului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier și se vor intensifica lucrările de electrificare a liniei Craiova-Caransebeș și dublarea liniilor București-Craiova, Chitila-Golești, Făurei-Barboși. În același timp se vor reface 485 km de linii, înlocuindu-se concomitent șinele de tip ușor cu altele de tip greu, care să permită tonaje și viteze sporite. Vor fi efectuate, la circa 400 de km de cale, lucrări de sudură, încât la sfârșitul anului peste 20 la sută din rețeaua de cale ferată va avea șine fără joante.

Acțiunea de modernizare a parcului de vagoane și locomotive implică și o modernizare a stațiilor de cale ferată, a gărilor. Recent a fost dată în funcțiune, în stația Brazi, centralizarea electrodinamică. Până la finele anului și alte stații, printre care Simeria-triaj, Piatra Olt, Cîlnic, Titu, Medias, vor fi centralizate electrodinamic. În trei localități importante, Craiova, Predeal și Baia Mare, se vor da în folosință noi stații de cale ferată.

În cadrul ministerului nostru, un număr de specialiști din cercetare și exploatare continuă să lucreze la elaborarea unor studii pe baza cărora să se asigure o mai bună folosire a bazei tehnico-materiale în condiții de maximă siguranță și regularitate a circulației, cu cheltuieli minime. Între măsurile preconizate se înscrie și înființarea Centrului electronic de calcul al ministerului.

I. BRĂTESCU

MICRORALIU AUTOMOBILISTIC

Ce înseamnă un raliu știe toată lumea, cu excepția «Dicționarului de neologisme» (ca să nu mai vorbim de celelalte) care, ca și în cazul altor cuvinte... tace inexplicabil. Cel la care ne referim acum nu are un caracter sportiv și nici măcar de agrement (cum ar avea, să zicem, o excursie la balul automobilistilor de la Sinaia), dar prezintă, credem, interes pentru posesorii de automobile, având în vedere că orice om prevăzător, înainte de a pleca într-o cursă, în primul rând își «întreabă» mașina dacă e gata de drum. Prima escală: pe bd. Magheru nr. 6-8, la întreprinderea «Ciclop» pentru întreținerea și reparația autoturismelor. Pe lângă atelierul existent, dotat cu aparatură modernă de verificare, specializate pe mărci și tipuri de automobile (Volga, Moskvici 408, Pobeda, Renault 4, 8, 10, 16 și altele), aici se vor da în exploatare, până la 1 aprilie, două noi ateliere de reparații pentru mașinile Mercedes, Taunus, Triumph. În stadiu de proiect se află și noua secție complexă din Soseaua Giurgului, unde, ca și în secțiile existente, se vor executa operațiuni de la cele mai simple până la reparații capitale. N-au fost omise nici atelierul mobil, care vor funcționa în Capitală și în împrejurimi și vor fi înzestrate cu piese de schimb, scule și lucrători cu o bună calificare. Raliul nostru continuă. Iată-ne în Drumul Taberei, unde se află secția de întreținere și reparații

Fiat. Aici, ing. Vasilescu Marius, șeful secției, ne-a relevat câteva din realizările secției și perspectivele pe care le are pentru viitor. E suficient să arătăm că la ora actuală utilajele ultramoderne de spălare și gresaj și standul de probă și control permit echipelor specializate de mecanici să lucreze simultan la 24 de automobile Fiat și că de la 1 aprilie, având în vedere cerințele de sezon, se preconizează lucrul pe 2-3 schimburi.

Părăsim această miniuzină cu aspect de laborator și poposim la recent înființata secție «Automecanica» din cadrul cooperativei meșteșugărești, care funcționează cu 25 de ateliere de întreținere și reparații (exclusiv capitale), pentru toate tipurile de automobile (inclusiv cele cu motoare în 2 timpi). Cele de la Băneasa, Floreasca și din Șos. Giurgului vor avea de la 1 aprilie și ateliere mobile de depanare, care vor funcționa la solicitare telefonică.

În curând cooperativa organizează o nouă formă de întreținere a automobilelor particulare, prin sistemul abonamentelor. Tot în cadrul cooperativei meșteșugărești vor fi executate și puse la dispoziția amatorilor circa 30 de noi accesorii.

Aceste vești bune, o dată comunicate, ne mai rămâne să urmărim automobilistilor... să nu aibă nevoie de reparații.

D. BUJDOIU

CONFRUNTĂRI PE SCENELE AMATORILOR

În luna martie 1968 s-a inaugurat în întreaga țară tradiționalul festival biennial de teatru — ediția a V-a — prin faza intercomunală. La începutul acestei competiții artistice de masă, tovarășul E. Gavrilovic, directorul Casei județene a creației populare-Bacău, ne-a împărtășit câteva amănunte privind repertoriul artiștilor amatori băcăoani. Iată câteva dintre titlurile pieselor care vor fi prezentate la festival și care îndreptățesc speranța că se vor bucura de succes (la ediția festivalului de acum doi ani, fosta regiune Bacău a cucerit numeroase premii): «Cuminecătura», dramatizarea năvelei «Alexandru Lăpușeanu» de C. Negruzzi (Căminul cultural — Prăjești); «Stan Pățitul», după povestea lui Ion Creangă (echipa de teatru din comuna Făraoani); un spectacol de păpuși prezentat de păpușarii din Răcăciuni și o piesă originală a Melaniei Ghica pentru copii, jucată de artiști amatori ai orașului Bacău în vîrstă de la 6 la 11 ani. Două spectacole pregătite minuțios sînt inspirate din teatrul folcloric — străveche manifestare populară practică pe plaiurile moldovene. Cel dintîi spectacol de acest gen, «Măria Sa Păcală», este dramatizarea unei suite de snoave; al doilea evocă figura haiducului Bujor.

Între preocupările de actualitate ale Casei județene a creației populare-Bacău se numără și pregătirea unei conslătuirii, unde se vor sfătui dramaturgi profesioniști cu actori amatori și instructori ai caselor și căminelor culturale. Pentru acest schimb de idei și impresii (care va avea loc la Slănic-Moldova în aprilie) s-au anunțat pînă acum două comunicări: «Raportul dintre dramaturgia actuală și mișcarea artistică de amatori» și «Circulația motivului folcloric în dramaturgia contemporană românească». Uniunea scriitorilor — secția dramaturgie — și Casa centrală a creației populare vor contribui, de asemenea, la succesul proiectatei dezbateri.

Tudor JIANU

MICAELA ELEUTHERIADE, DIN NOU ÎN FAȚA PUBLICULUI

În 1966, în sala Dalles, o expoziție retrospectivă prezenta creația de o viață a unei artiste. Se împlinea atunci 40 de ani de cînd, simultan aproape, la București și la Paris, pictorița Micaela Eleutheriade expuse pentru prima oară în public primele ei lucrări. Tablourile în ulei, gravurile și picturile pe sticlă expuse la Dalles au constituit apoi o expoziție itinerantă, care timp de un an și jumătate a circulat prin principalele orașe țării.

După întoarcerea colecției din această «călătorie în circuit», pictorița și-a exprimat

PILULE

Bătrînul grădinar austriac Mayer și nu mai puțin merituosul horticultor Rebhuhn au transformat odinioară păduricea cu al ei cișmedji (adică «șipot de izvoare») în frumoasa grădină pe care o numim astăzi Cișmigiu. Cu zeci de ani în urmă, pe insulița lacului exista un pavilion rustic din lemn unde funcționa un restaurant estival; în câteva ochiuri de apă limpede se zbenguiau, spre admirația copiilor și vîrstnicilor, peșterișori roșii-aurii. Aceste acvarii de piatră se integrau armonios în inima de flori a grădinii.

Cu timpul, pavilionul s-a dărăpănat și a fost demolat, insula a rămas pustie, cu câteva bănci aruncate pe maluri. Neîngrijite, decorativele vieuitoare mute au pierit. Acvariiile sursurătoare de lingă cască stau tulburi și inutile; în cele din nordul grădinii s-a altoit — din inițiativa cui oare? — un colț zoo unde fel și fel de zburătoare din Deltă privesc anemice și triste veselia de neînțeles a vizitatorilor. Păcat!

Nu s-ar putea reda oare venerabilei grădini înfățișarea ei autentică, inițială?

*

Bilciurile își au specificul și utilitatea cunoscute și înțelese de toată lumea. E

adevărat că acum, în a 7-a decadă a secolului XX, cînd formele și mijloacele comerțului sînt evident altele, bilciul a supraviețuit mai mult pentru pitoresc. Gogoșile, vata de zahăr, gablonțurile ieftine, trasul la cîntă și atîtea alte divertismente sînt tot atîtea bucurii inedite pe care bilciul le oferă și astăzi cu generozitate.

Deci nimic împotriva bilciului la el acasă (la Obor, pe Muntele Găina sau aiurea). Dar iată că asistăm de la o vreme la o migrare a bilciului: se mută în inima orașului. De curînd s-a deschis o tonetă cu vată de zahăr în fața bomboneriei (că nume n-are) de lingă restaurantul Dunărea; o tarabă de gablonțuri e inaugurată pe Calea Victoriei în coasta magazinului — atît de elegant mai antîrt — «Bijuteria»; vizavi de «Spicul» sînt cinci tonete (din cînd în cînd și cîte o căruță) cu fel de fel de produse de bilci; lingă Casa centrală a armatei, trei etc.; și ca o înclinare a acestei infiltrări a bilciului în centrul orașului, peste drum de unul dintre blocurile ultramoderne ale Hotelului Nord a fost instalat o baracă de tir.

Stimați organizatori ai gospodăriei comerciale: ce-i bilciul asta?!

M. MÎRZA

▲ Cel dintîi popas al primăverii se consumă în sere. Dar iată că răsadurile de roșii se pregătesc să iasă la aer, semn că anotimpul florilor a sosit pretutindeni.

8000 DE ANI DE ISTORIE

S-au împlinit 12 ani de cînd arheologii se interesează îndeaproape de comuna Tîrșoru Vechi — localitate situată pe malul unui pîrîu, la vreo 9 km de orașul Ploiești. Aici se păstrează urme de viață și de activitate omenească foarte vechi. Ele încep cu vreo 8000 de ani în urmă și se succed fără întrerupere pînă azi. În secolele XVI-XVII orașul și centrul fortificat Tîrșor a cunoscut apogeul dezvoltării sale. Începînd însă din secolul XVIII a decăzut, datorită într-o bună măsură dezvoltării orașului Ploiești. Cercetările și săpăturile efectuate aici de arheologul Gh. Diaconu de la Institutul de arheologie al Academiei în colaborare cu Muzeul de istorie din Ploiești (director prof. emerit C. Simache) au scos la lumină un material arheologic deosebit de bogat.

Recent, muzeul din Ploiești, cu sprijinul G.A.S. din localitate (pe teritoriul căreia s-au efectuat și săpăturile arheologice), a organizat la Tîrșor o expoziție-muzeu în care sînt expuse, pe epoci, piesele mai importante descoperite aici.

În afară de vestigiile unei activități umane dinaintea erei noastre, mai sînt prezentate, ca fiind deosebit de interesante, instalații de la termele romane ale legiunii a XI-a

V. SAVIN

SPORT

această sevă proaspătă

Arena sportivă mondială freamătă tumultuos în aceste zile în pofida diferențelor de climă care certifică pe alocuri sosirea primăverii, despre care nici nu poate fi vorba prin alte părți ale globului.

Un catalog complet al programului sportiv ar fi greu de alcătuit chiar dacă am încerca să-l restringem doar la cei care ne interesează în special, la sportivii români.

Ar fi necesar, pentru a reuși în tentativa propusă, să-i urmărim într-o răs-pindire diversă prin toate colțurile continentului nostru și chiar mai departe de el, acolo unde le reclamă prezența marile confruntări internaționale în al căror concern ai noștri au pătruns în ultimii ani, făcându-se cunoscuți și apreciați.

Dar acest virtej al confruntărilor internaționale nu este excentric sportului autohton ci poate chiar concentric pentru câteva discipline, afirmație susținută de primul concurs internațional de schi mai serios programat la Brașov și Predeal (cu o originală formulă) după mai mulți ani de acalmie, de finalul unui sezon internațional de handbal în care sportivii micului dreptunghi de parchet din țara noastră nu au cunoscut înfringerea, de startul confruntării șahiștilor din opt țări, printre care 5 mari maeștri și 7 maeștri internaționali.

Starturi oficiale se pregătesc la rugbi, patinaj artistic, automobilism și în alte câteva discipline dar — de ce să nu rămânem sinceri așa cum ne-am propus chiar de la începutul conversației noastre săptămânale găzduite de «Flacăra» — marele start a fost cel al fotbalului de acum câteva zile.

Și încă un start! Cu schimbare de lider, tot prin același joc al matematicii grație căruia Steaua a hibernat pe primul loc, după șapte ani de absență de pe această poziție, cu zeci de mii de spectatori în tribune, cu un «triptic» de goluri în ultimele minute de joc la Pitești (unde N. Dobrin stimulat de acordarea titlului de cel mai bun fotbalist român al anului ori poate de operația de sept făcută în iarnă a fost spiritul gazonului și... pacostea Rapidului), cu înfringerea dinamoviștilor bucu-reșteni pe teren propriu, toate la un loc ducând la izolarea Stelei într-un pluton de 9 echipe provinciale (situație de neînviat!).

În același moment, noul presedinte al Federației Române de Fotbal, tov. Adrian Dimitriu, a făcut cunoscut opiniei publice, printr-un amplu interviu acordat ziarului de specialitate, planul de bătălie al redresării celui mai îndrăgît sport din lume, a cărui strategie ni se pare a fi climatul de colaborare în sinceritate și competență dintre forul suprem al fotbalului și toți cei interesați într-un fel de soarta lui.

Iubim pină la adorație fotbalul, dar tristețea unui atlet care nu-și poate apăra șansa după ce se dovedise dintr-un început cel mai bun, nu ne poate lăsa indiferenți. Mai ales cînd acesta este Șerban Ciochină (accidentat la Madrid după cea dintîi săritură la triplu cu care și-a condus toți adversarii, dintre care trei aveau să-l depășească în următoarele tentative la care el nu a mai avut dreptul la replică).

Ne intristăm deopotrivă pentru marile noastre atlete dar ne și îngrijorează totodată valul de calitate care se revarsă acum, chiar de la debut, pe arena sportivă mondială. Tot la Madrid, Șerban Ioan a sărit 2,05 m, ceea ce reprezintă încă o cifră, dar locul său printre europeni cu această performanță este de-abia al 16-lea! Mai sînt însă și alte continente care-și vor avea reprezentanți în Mexic...

Oare seva cea nouă a noii primăveri sportive românești n-a început să urcă încă, ori poate substanța ei nu a devenit încă suficient de complexă?

Va fi astfel și la ora Mexicului?

Em. VALERIU

Claudia Pia Fidelis (care-și stabilise aici o nitate), colecții de ceramică aparținând acilor liberi (secolele III-IV), monede în timpul domniei lui Traian și Adrian, ceramică și diverse obiecte aparținând populației băștinase din secolele V-VII, perioada de formare a poporului român, precum și ceramică din secolele IX-X, reprezentînd ultiura românească incipientă cunoscută sub denumirea de cultura Dridu.

În sala principală a muzeului sînt expuse ortretele tuturor voievozilor Țării Românești care au dat, la timpul lor, privilegiul acestei așezări.

F.U.

ARME ÎMPOTRIVA PRAFULUI

Se știe: în turnătorii, fabrici de ciment sau de mobilă, datorită unor procese tehnologice specifice, nori groși de praf fac ca atmosfera să devină uneori foarte greu suportabilă, împiedicînd desfășurarea normală a procesului de producție. De aceea specialiștii în domeniul ventilației de la Institutul de cercetări științifice pentru

protecția muncii caută să găsească metodele cele mai eficiente pentru înlăturarea prafului. În acest scop au fost studiate diverse sisteme de filtrare a aerului, ajungîndu-se în cele din urmă (și aceasta recent) la crearea unor instalații moderne, așa-numitele cicloane de mare randament.

Prima încercare cu asemenea cicloane se face în momentul de față în industria lem-nului — respectiv la Fabrica de mobilă din Codlea. Pînă acum, praful extrem de fin care se degaja din șlefuirea (la alb) a mobilei se reținea — și nu total — cu ajutorul unor filtre cu saci care sînt și greu de exploatat, și costisitoare.

Specialiștii de la Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii, care au studiat și au experimentat «cicloanele» atît în condiții de laborator cît și în producție, au stabilit că aceste instalații — așa cum se și prevăzuse — au capacitatea de a reține 97—98 la sută din cantitatea totală de praf aflată într-un atelier. Este vorba de o instalație prevăzută cu dispozitive automate de descărcare.

Asemenea cicloane de mare randament urmează să fie generalizate în primul rînd în industria metalurgică (turnătorii) și în cea de ciment.

B. SURU

«Independența»-Sibiu, o uzină a cărei marcă de fabricație stă scrisă pe mii de produse, realizează în prezent noi tipuri de utilaje pentru industria grea. În fotografie: se lucrează la finisarea unor piese de mari dimensiuni la a căror execuție toleranțele de zecimi de milimetru reclamă din partea muncitorilor... finețe de ceasornicar.

ÎN CURÎND
„FLACĂRA“
în haină nouă!

INTELIGENȚA, O INVESTIȚIE DE PREȚ

de Liviu TIMBUS

Fotografii de S. STEINER

De foarte multă vreme, aici, la «Clujana», meseria se învață din tată în fiu. Oamenii lucrează 20-30 de ani în aceeași secție, și nu rareori pe una și aceeași mașină. Această bună tradiție, legată indisolubil de marca fabricii, explică în mare măsură calitatea și trăinicia pantofilor produși aici.

Două mii de salariați, oameni potriviți la locuri potrivite, au fabricat de ani de zile aceleași 2 milioane de perechi de pantofi pe care îi poartă bărbați, femei și copii de pe toate continentele globului.

Acest ritm constant a însoțit activitatea colectivului clujean pînă în pragul celui de-al doilea semestru al anului 1967.

De atunci, într-un răstimp de numai 6 luni de zile, oamenii s-au întrecut pe ei înșiși, desțelenind resurse necunoscute și urnind latențe zăvorâte în obșnuitul și deprinderile vieții zilnice. Rezultatele finale, fixate în câteva cifre comparative, ne oferă un tablou edificator. În primul semestru al anului, Clujana a fabricat peste sarcina de plan 18 mii perechi încălțăminte. În cea de-a doua parte a anului, același colectiv, lucrînd pe aceleași mașini, a produs 138,3 mii perechi încălțăminte. S-a lucrat, altminteri spus, de 7 ori mai bine. Iată și celelalte rezultate: economii peste plan la prețul de cost, 1 210 000 lei (sem. I) și 7 665 000 lei (sem. II); talpă de bovine peste plan: 8,6 tone (sem. I) și 63,9 tone (sem. II); beneficii peste plan: 3 032 000 lei (sem. I) și 8 405 000 lei (sem. II).

Cu acești pași de ciclop, realizați de oameni obișnuiți și în condiții de muncă normale, fabrica de piele și încălțăminte a lăsat în urmă metodele de muncă anchi-lizate și toată ineficiența unor principii de organizare defectuoase. Soluțiile adoptate fac parte dintr-un program complex, desfășurat în perspectivă cu o rigurozitate matematică. Conducerea uzinei l-a numit în mod cit se poate de plastic și de sugestiv:

INVESTIȚIE DE GÎNDIRE

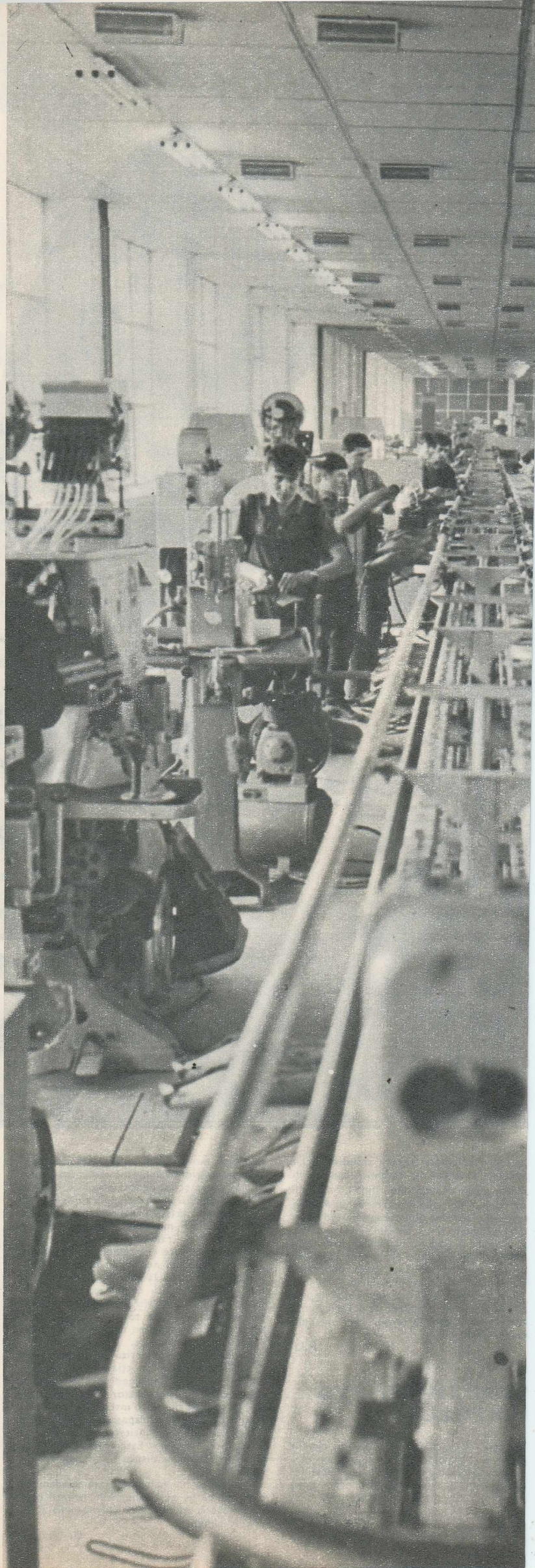
Așadar, cu aceiași oameni și folosind aceiași utilaj, «Clujana» a izbutit să producă de 7 ori mai mult. Dorița de autodepășire s-a concretizat înainte de orice printr-o efervescență intelectuală de mare amplitudine. Mobilitatea gîndirii, fundamentarea științifică a deciziilor, viziunea multilaterală și în perspectivă a fenomenelor economice, sesizarea implicațiilor și conexiunilor evenimentelor au constituit elemente de bază ale modului competent și dinamic de

organizare și conducere a producției. Pentru realizarea acestei acțiuni și-au dat concursul 57 de ingineri, tehnicieni și economiști, grupați în opt colective de lucru. Au fost elaborate 29 studii tehnico-economice axate pe problemele de bază ale întreprinderii: analiza structurii organizatorice și a sistemului informațional, pregătirea tehnică a producției, programarea, lansarea și urmărirea producției, calificarea și ridicarea pregătirii profesionale etc. Și aici un fapt demn de reținut: organizarea științifică a muncii și producției s-a bucurat nu numai de elaborarea unui număr apreciabil de studii și soluții, ci în primul rînd de introducerea grabnică în producție a măsurilor stabilite. Optimizarea locurilor de muncă prin folosirea unor noi metode la repartizarea lucrului pe mașini a dus în chip «surprinzător» la descoperirea unor vaste capacități de producție disponibile. În secția de încălțăminte, locul de muncă al veteranilor, unde lucrează cei mai pricepuți și apreciați cizmari ai întreprinderii, re-
centa organizare a operațiunilor a demonstrat că se pot obține zilnic, cu același efort și în același interval de timp, nu 7-8 mii de perechi de pantofi, ci cu 40 la sută mai mult. Reprogramarea termenelor de punere în funcțiune a noilor obiective a favorizat intrarea în producție a secției de talpă artificială cu 70 de zile mai devreme. În acest «PFL» al industriei de încălțăminte (măcinarea resturilor de piele și reconsolidarea lor în suprafețe compacte oferă o asemănare izbitoră cu operațiunile de obținere a plăcilor fibrolemnoase) s-au realizat în felul acesta un spor de 300 tone talpă artificială și beneficii peste plan de 1 850 000 lei.

FĂ-L PE OM SĂ ȘIMȚĂ LA PUNGĂ

— Timpul afectat concepției rămîne suveran, e de părere tovarășul Nicolae Ciovârname, directorul economic al «Clujanei». După părerea noastră timpul rezervat muncii de concepție trebuie să cuprindă 40 la sută din activitatea totală a specialiștilor și cadrelor de conducere. Ridicarea gîndirii la rangul de funcție primordială ne-a obligat să operăm schimbări importante în schema organizatorică a fabricii. Am redus numărul inginerilor angajați direct în activitatea productivă, i-am trecut în munca de concepție și am lărgit acest important sector angajînd anul trecut încă 40 de ingineri, matematicieni și economiști. Nu se poate alt fel. Invențiile și descoperirile cele mai îndrăznețe se nasc astăzi în sfera

Optimizarea locurilor de muncă, repartizarea rațională a lucrului pe utilaje, a dus la descoperirea unor importante capacități de producție disponibile. În secția încălțăminte productivitatea muncii a sporit în 6 luni de zile cu 40 la sută.

abstractă a ideilor și a calculului matematic.

— Rezultatele spectaculoase înregistrate de întreprindere sînt legate în mod direct de activitatea acestor oameni?

— Într-o proporție de 90 la sută. Inovațiile propuse și adoptate par astăzi simple, la îndemîna oricui. Toate invențiile apar, o dată cu vremea, neînsemnate, aproape banale. Chiar și cele mai geniale: sistemul zecimal, această ~~bună~~ metodă prin care se dă cifrei o valoare absolută și una de poziție, descoperită în India acum 3000 de ani, a scăpat totuși unor minți geniale ca Arhimede și Apollonios. Și fiindcă veni vorba de matematică — de loc întîmplător — vreau să mai arăt că un alt principiu al reorganizării muncii noastre îl constituie trecerea activității colective prin calculul sever al ordonanțării matematice. Din păcate, armonizarea operativă, de la o zi la alta, a tuturor factorilor conlucrativi (productivitatea mașinii, modelele recente, termenele de livrare.

desfășurarea operațiilor etc.) necesită calculatoare electronice cu memorie apreciabilă. Viitorul «Dacic» al matematicienilor clujeni, prevăzut în final cu peste 8 000 celule de memorie, va putea rezolva și asemenea probleme. Deocamdată matematicienii noștri se slujesc doar de rigla de calcul. Aportul lor rămîne însă substanțial.

— Soluțiile adoptate au stîrnit interes și emulație în toate colectivele de muncă?

— Și da, și nu. Dar asta la început. Planul complex de măsuri — menit să destrame inerția și automulțumirea — a fost întîmpinat de către unii cu dezinteres și potrivnicie. Apoi s-a văzut că nu e vorba numai de o treabă mai bună, ci și de o mărire sensibilă a cîștigului. În semestrul II al anului 1967 salariul mediu a crescut, în comparație cu prima jumătate a anului, cu 672 lei pentru fiecare salariat. Și tot în această perioadă s-au distribuit prime de producție ce totalizează 2 600 000 lei. Nu vom contesta utilitatea criticii în ședințe. Dar

critica cea mai constructivă o face nevasta acasă. Pentru treabă bună, bani buni. Fă-l să simtă la pungă și dracul devine înger cît ai zice pește.

— Planul de măsuri a reprezentat doar proprietatea intelectuală a unui cerc restrîns de specialiști?

— Adoptarea unor decizii științifice fundamentate a fost posibilă numai prin respectarea și consolidarea principiului conducerii colective. Pentru noi ea reprezintă o axiomă a progresului. Un exemplu: de curînd cineva a propus un model de pantofi. La prima vedere calculul economic încadra noul produs între limitele posibilului. La o analiză mai atentă, realizată cu toți șefii de secție, propunerea a căzut cu brio. Tăbăcăria a obiectat costul ridicat al chimicalelor. Economisții au descoperit inexactitatea unor parametri ai rentabilității. Serviciul de norme și salarizare a sesizat creșterea timpului de execuție

(Continuare în pag. 40)

Șpalturile (suprafețe de piele utilizate în mod obișnuit la confecționarea căptușelilor) sînt întrebuințate astăzi și la confecționarea fețelor de pantofi. În 1968 se vor fabrica din acest material peste 50 000 perechi de încălțăminte.

călătorie nouă: JUDEȚUL BRAILA

de M. HETCO — Fotografii de E. GHERA

Pe o zloată ce n-are nimic comun cu augustul Danubiu cu care ne-a învățat Johann Strauss, echipa de muncitori strungari de la Șantierele navale-Brăila lucrează la strunjirea noului etambou al unui remorcher românesc.

Nu demult, călătorul poposit întimplător pe meleagurile brăilene a fost martorul unor manifestări de bucurie, uimitoare chiar și aici, în ținutul cu locuitori locvaci și de o expansivitate meridională, care aplaudau astfel înființarea noului județ Brăila. Însumînd 4 600 kmp, armonioasă alcătuire de cîmpie și apă (Dunărea îl înconjură dintr-o parte, răsfirată larg ca o coadă de păun), noul județ se îndreaptă așadar cu cei 336 000 locuitori ai săi spre un destin în concordanță cu actuala sa dezvoltare economică și socială.

SĂ-I DĂM CE I SE CUVINE PESCARULUI BRAILĂ...

Regina ținutului a fost dintotdeauna ea, Brăila. Toate drumurile converg aici. În jurul său gravitează sate și așezări bogate (actualul județ cuprinde 69 de comune). Cîmpia a produs dintotdeauna grîne alcărului surplus se cerea comercializat sau transportat pe calea cea mai ieftină și apropiată: Dunărea.

Cazasu, Baldovinești, Chiscani, Viziru sau chiar mai îndepărtatul Mihai Bravu au fața îndreptată în primul rînd spre

Brăila. Prin tradiție, copiii acestor comune învăță la școlile Brăilei la fel cum sutele și miile de muncitori din aceleași sate lucrează la Combinatul de celuloză și hîrtie-Chiscani, la Șantierul naval ori la uzinele de utilaj greu «Progresul». Chestiune nu numai de ordin sentimental, ci și practic: drumurile și șoselele din sud-estul Bărăganului se întretaie aici, la Brăila.

De aceea, înființarea județului și transformarea orașului Brăila în municipiu, reședință de județ, a fost o treabă de bun gospodar. Se reușește astfel o

mai strînsă și eficientă colaborare între centru și satele de cîmpie întinse și răsfirate pe mari suprafețe. Pentru că orașul și ținutul Brăila au crescut laolaltă. Plugul mai scoate cînd și cînd, asemenea unor flori tîrzii, vase și unelte din timpuri imemorabile. S-au descoperit așezări din neolitic la Brăilița, Rîmnicelu. Nazîru și Chiscani. Mai tîrziu au cunoscut ținutul grecii și romanii. Amforele de Tasos, figurinele din lut de Tanagra ori dinarii descoperiți stau mărturie.

Părinte eponim îi este acel fabulos pescar valah Brăilă, care-și arunca nă-

voadele în apele fără fund ale bălților... Ținutul se dezvoltă, capătă personalitate. Prima atestare istorică datează de acum 600 de ani, din 1368, când orașul este pomenit sub acest nume într-un privilegiu de comerț dat de Vlaicu-vodă negustorilor brașoveni. Trei sute de ani aproape (din 1533 și pînă la pacea de la Adrianopol, 1829, cînd a fost redată Munteniei), Brăila a dus viața ștearsă și anonimă a țărgurilor mărginașe, înecate în praf vara, cu case îngrămădite una într-alta și străduțe încilcitate. Doar portul respira. Se scurgeau pe aici grînele, mierea și peștele Țării Românești spre Levant, negustori greci, turci, albanezi ori armeni îl vizitează tot mai des. În port lucrează hamali recrutați din întreg Orientul, pînă și persani (amintirea lor o mai păstrează încă unele străzi din cartierul Cetățuie). Acostau o mulțime de tumbaze, ceamuri ori darsenele (vase de transport) și se puteau auzi toate idiomurile Asiei Mici. Circulau (și au circulat încă mult, pînă mai acum cîteva decenii) negustori ambulanzii, salegiții, bucuria celor arși de neiertătorul zădăf brăilean. În secolul trecut orașul și portul Brăila iau mare dezvoltare.

Trăind totuși numai din negoț, fiind supusă fluctuațiilor pieței, Brăila nu putea să progreseze constant. După

(Continuare în pag. 8)

Portul Brăilei. Vase de diferite tonaje îl vizitează zilnic. Chiar și în lunile vitrege ale iernii sau începutului de primăvară ele sosesc cu zecile, încărcate cu mărfuri. Doar în ianuarie eternii îndrăgostiți ai portului au numărat 535 de nave fluviale și 10 nave maritime.

Tinerețea orașului multiseclar...

marea criză interbelică, orașul decade. Portul își restrânge activitatea. Brăila pare amorțită și nu o vor repune în actualitate decât splendidele povestiri învăluite în aură de legendă ale fiului ei cel mai iubit, Panait Istrati.

Războiul parcă a așternut și mai mult uitarea peste oraș. Cariatidele și neptunii bărboși, care sprijineau fațada vechilor și pretențioaselor case de comerț de odinioară, se scorojiseră parcă și mai tare. Carachioiul, Cetățuia ori Comorofca, cartierele de odinioară ale Brăilei, păreau să agonizeze. Tineretul își îndrepta privirile spre nord, spre «copilul teribil», Galațiul, care, ca-n poveste, creștea într-o zi cit altul într-un an...

Renașterea Brăilei a început însă nu

de la Dunăre cum s-ar fi putut crede, ci din interior, și ea s-a numit industrie.

ORGOLIOASA PREZENȚĂ

— Totul a început cu mai bine de zece ani în urmă, aici, la doi pași de satul Chiscani. În 1957 s-au ridicat primele construcții ale Combinatului de celuloză și hîrtie pentru ca, în 1959, fabrica de cartoane duplex să producă. În 1960 a intrat în funcțiune fabrica de celuloză, cu o producție anuală de 50 000 tone, și cea de produse clorosodice, cu o capacitate de 4 000 tone. La ora actuală toate fabricile din cadrul combinatului funcționează peste capacitatea proiectată. În continuare — interlocutorul

meu este inginerul șef Ion Secuiu, prin amabilitatea căruia am aflat câteva din etapele acestui mare obiectiv al industriei noastre, întins pe kilometri întregi, acolo unde nu cu mult înainte domina dezolant o cîmpie — în 1964 s-a mai construit o fabrică de celuloză (pentru hîrtie), iar în 1966 au început să producă o fabrică de hîrtie și una de cartoane duplex.

...Combinatul, a cărui prezență dinamică a făcut din satul Chiscani, situat la 12 kilometri de Brăila, un adevărat cartier al orașului, se va extinde și mai mult în următorii ani. Se preconizează mărirea capacității uzinei de clorosodice. Alături, Combinatul de fibre artificiale prelucrează celuloza producînd

celofibră, rețele-cord, celofan, sulfat de sodiu. Primele linii tehnologice au intrat în funcțiune în 1964. Trei ani mai tîrziu aici se producea cu 6 000 tone mai multe rețele-cord și cu 600 tone mai mult celofan decît în 1965! Am stat de vorbă cu cîțiva dintre salariații combinatului. Mulți locuiesc în împrejurimi, la Tichilești, la Gropeni sau Chiscani. În decorul acestor sate «eminamente agrare» ei sînt prezențe inedite, greu de imaginat pînă de curînd. Întregul ținut s-a apropiat parcă. Industria impune un anume ritm, șoselele și traficul mult mărit estompează distanțele. Satele de pe un vast perimetru au devenit adevărate suburbii brăilene. De aici se recrutează mii de muncitori. E bine

Brăila nu-și dezmente în nici un anotimp faima de oraș viu și agitat: pe «Republicii», într-o după-amiază friguroasă de început de martie...

◀ Mare producător agricol, județul Brăila posedă de asemenea un important efectiv zootehnic. În fotografie: se împarte «micul dejun» la crescătoria de porcine din comuna Romanu.

▼ Premieră iminentă la S.M.T. «1 Mai». Un ultim control sutelor de cai-putere...

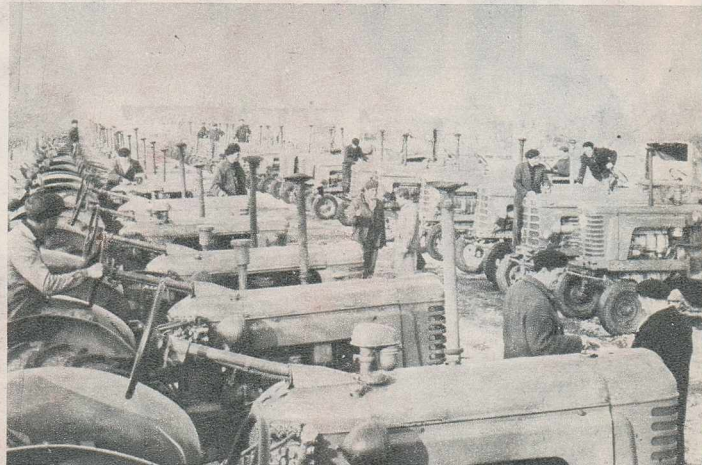

Foto «Agerpres»

aceasta? Desigur. Deși «amestecul» de orășeni și țărani sau schimbările subtile pe care le suferă aceștia din urmă, în sensul «urbanizării» lor prin învățarea unei meserii, produc și alte efecte... Se mai pomenesc în zilele de chenzină chefuri zdravene, urmate, posibil, și de câte o bătaie spontană și tot atât de repede aplanată. Fiindcă locuitorii Brăilei și ai ținutului sînt oameni cu un caracter fericit, jovial și deschis oricărei discuții. Așa că micile excese temperamentale se mai înțeleg. Dar despre acestea mai încolo...

PEȘTE...

Noul județ trebuie să știe să-și valorifice bogățiile după criteriile eficienței și înaltei productivități.

— Odinioară balta era plină de pește. Te duceai la un pescar, te duceai la altul. Strîmbai din nas: nu-l vreau pe ăsta, că-i prea slab...

Prietenui G.M., brăilean get-beget, înghite în sec și privește nostalgic: cam puțin pește în Brăila... Cîndva era «hrana săracului», acum-i delicatesă, aliment de lux... De ce? Lăsînd la o parte multiplele cauze care necesită o privire specială, ne vom limita a spune că bălțile atât de bogate în pește ale Brăilei au fost neglijate. Doar în ultimii ani (în ultimii doi, ca să precizăm) au început lucrări adecvate de creștere a puietului și de amenajări. Pescuitul în județul Brăila va propăși, ne asigură directorul întreprinderii piscicole, inginerul Aurelian Șisu. În 1968 producția va fi de 2 400 tone pește, iar în 1970 va crește la cel puțin 4 000 tone. Datorită pescuitului dirijat, de pe un hectar de baltă se vor obține pînă la 1 500 kg pește. La Ciobănița, Balta Albă, Amara, Jirlău și Corei vor lua ființă mari pepiniere de crap incit (încă o dată, directorul o susține!), la anul, se va găsi în județ crap la discreție...

N-am vrea să adoptăm nici tonul festiv, nici cel elegiac, evocînd crapii de aur sau somnul legendar de 300 kg,

ascuns pe fundul Dunării într-o epavă de barcă turcesc. De aceea să urăm noilor organe județene succes într-un atît de delicat subiect precum peștele!

TOATE DRUMURILE DUC LA DUNĂRE

Orașul acesta, care adună în juru-i satele bălților și ale cîmpiei, orașul acesta de 150 000 locuitori, s-a născut ca o ofrandă adusă marelui fluviu. Pe această potcoavă de pămînt, așezarea trăiește într-un intim colocoliu cu apa de sute de ani. Populația Brăilei și a satelor din perimetrul său aduce într-o climă bîntuită de crivăț, iarna, și de adevărate simunuri, vara, o truculență a limbajului și o vivacitate a spiritului surprinzătoare. Brăilenii sînt afabili, le plac taclalele, după-mesele se stă la cafenea («se stătea» fiindcă acum Brăila nu posedă decît cîteva restaurante, toate, exceptînd «Pescarul» unde nu prea găsești... pește, de-o urîțenie întristătoare). Seara, pe «Republicii» este o afluență de tineret cum rar se poate imagina în altă parte. Se iau cu asalt cele de-abia 7 cinematografe, magazinele (cam slab luminate, ca să nu mai vorbim de străzi ca «Unirii», aproape lipsite de becuri). O lume de o vitalitate efervescentă, care iarna ori primăvara, în afară de șpriț sau televizor, nu prea are ce să facă. Brăila posedă un Teatru de stat, e drept, dar pentru care nu s-a găsit încă un local adecvat. Astfel că repertoriul se reduce la două piese jucate de două ori pe săptămînă... în clădirea unui club! Așa că brăilenii și cei din jur care vin duminică în oraș, înotînd prin zăpadă, se consolează așteptînd primăvara, pescuitul (sînt în județ mii de bărci individuale) și plimbările pe canalul Filipoiu.

Da, Dunărea este cea care dă noblețe întregului ținut. Spre ea coboară toate străzile. Ea poate fi zărită de oriunde, din înaltele clădiri ale uzinei de utilaj greu «Progresul», unitate cu mii de muncitori care produce excavatoare, rulouri compresoare, buldozere, axe portelice și concasoare pentru cariere.

Produsele «Progresului»-Brăila ajung pînă în Grecia, Belgia, Olanda și Suedia.

Linia sinuoasă a fluviului și tumultul apelor sale pot fi contemplate și de la «Laminorul» sau din imediata apropiere a Șantierului naval, de la PAL-Brăila — marelui complex de industrializare a lemnului.

...Mecanizarea lucrărilor la Șantierul naval precum și darea în folosință a unei noi hale pentru sudură vor mări și mai mult volumul reparațiilor și construcțiilor actuale. O instalație mecanizată la cald (care va fi dată în funcțiune la anul) va permite ridicarea unor nave de 2 000 tone într-o singură oră, operația necesitînd eforturile doar a patru oameni!

Astfel, pentru prima oară, Brăila, prin șantierul său naval în continuă extindere, se acordă cu demnitate maiestății Dunării căreia pînă acum nu-i putea opune decît un ponton de lemn, un carmac și cîteva schelete pitice de nave...

CERTITUDINI

Greu de găsit reședință și județ mai organic legate între ele! În primul rînd datorită dimensiunii relativ reduse a teritoriului actualului județ Brăila. Într-un ceas, cu o mașină îl străbați dintr-un capăt într-altul (înainte, de la Galați și pînă la Mihai Bravu făceai aproape 150 km!). Premise deci pentru o cit mai desăvîrșită conlucrare între municipiu și comune.

Decamdată Brăila este singurul oraș al județului dar, după cum am aflat la Consiliul județean provizoriu, sînt posibilități ca prin sistematizări și lucrări edilitare comuna lanca, cu cei 8 600 locuitori ai săi și terenuri arabile totalizînd 15 000 ha, să devină oraș. În prezent comuna posedă 6 școli generale de 8 ani, un liceu, un spital. Ar fi a doua așezare urbană a județului după municipiul Brăila și, evident, un factor ajutător și de coordonare.

— Nu pot îndeajuns să-mi exprim satisfacția de a vedea comuna noastră în posibilitatea de a deveni localitate urbană

Cu toate înlesnirile care decurg din această nouă poziție a ei în cadrul județului Brăila, ne spune cooperatorul Gheorghe Pătru.

...Doar una din multele păreri consemnate în zilele acestea prin comunele județului.

Departate de a fi numai agrar, după cum am încercat să demonstrez, cel mai nou județ al țării are o foarte importantă pondere agricolă. Pe 256 792 ha de pămînt rodnic de Bărăgan se practică cele mai diverse culturi intensive. Condiții identice de climă asigură un timp optim diferitelor lucrări agricole.

Orașul Brăila, cu istoria sa zbuciumată, cu tradiția și importanța sa economică efectivă, merită din plin hotărîrea de a fi declarat municipiu și reședință de județ.

Largile bulevarde și străzile precis conturate ale orașului (abstracție făcînd clădirile cam împoșonate, vînd prostul-gust negustoresc de odinioară) se pretează la lucrări de anvergură. Ar putea să dispară, în sfîrșit, ceea ce a mai rămas din Comorofca, celebrul cartier al cuțitarilor de acum 5-6 decenii, unde «strălucea» acel legendar personaj istratian, Codin. Pentru evocarea Kirei Kiralinei, a lui Stavru, a lui Cosma, a lui Moș Anghel și a atîtor alții, stau măcurie Cetățuia, Carachioiul și mai departe Baldovineștii, Cazasu, Făureii. Stau etern chezașe Dunărea și operele unor brăileni ca Mihail Sebastian, Ilarie Voronca, Mihai Dragomir, Perpessicius...

Un nou județ este într-un fel o hartă nescrisă. Reașezarea recentă îi va da însă în curînd profilul și relieful distinct. Îi va pune și probleme noi, desigur. Ne limîtăm în a afirma că județul Brăila, cu comunele și obiectivele sale industriale în plină dezvoltare, organism tînăr și echilibrat, cu personalitate deja conturată, ba chiar afirmată! ia startul sub cele mai bune auspicii. Rămîne să-i urmărim cursa pe care i-o dorim mereu ascendentă.

CAMILIAN DEMETRESCU: Femei care plînge.

Camilian DEMETRESCU

Expoziția lui Camilian Demetrescu reprezintă un eveniment care reține atenția publicului din mai multe puncte de vedere. Cunoscut în cercuri destul de largi datorită unei prezențe publicistice de înaltă ținută intelectuală, apreciat pentru combativitatea, acuitatea și claritatea scrisului său despre artă, Camilian Demetrescu e o personalitate admirată de unii, contestată de alții, în nici un caz anonim sau indiferent. Posibilitatea de a confrunța activitatea practică a artistului cu atitudinea sa pe plan teoretic și social rămânând minimă în cadrul diferitelor manifestări colective bienale sau anuale, o asemenea expoziție personală merită de la bun început interes.

Dar pictorul, consecvent cu sine, a adoptat în catalogul expoziției și formula — prezumpțioasă pentru unii colegi, neobișnuită pentru alții — a autoprezentării: ce vrea, ce a încercat, ce crede că a realizat. Este, în primul rând, o situație pe pozițiile lucidității, raționalului ale actului creator conștient supus unui sever autocontrol și întemeiat pe o solidă cultură de specialitate (pictorul este și autorul unei excelente cărți despre «Culoare — suflet și rețină», apărută anul trecut și epuizată în librării în câteva zile).

Drumul său nu este, desigur, singurul valabil; personal, acord intuiției, resorturilor afective o pondere mai mare în determinarea creației, dar este o direcție care a dat destule valori și, ceea ce vreau să remarc în mod deosebit, în cazul de față e vorba de o opțiune clară, în deplină cunoștință de cauză. E vorba de o expresie autentică a unei anumite structuri interioare. Programul estetic explicit — căruia i se adaugă căutarea unei tehnici noi, adecvate — dînd posibilitatea vizitatorului să confrunte intenția cu realizarea, include și câteva chei pentru înțelegerea picturii în general. Este un pas înainte în apropierea publicului de artă, o atitudine apreciată chiar și de cei ale căror preferințe de stil se îndreaptă în alte părți.

Considerînd culoarea ca «instrument specific, fundamental al picturii», Camilian Demetrescu a pornit, cum notează în caietul de

sală, de la date preexistente privind valoarea emoțională a gamelor de culori și, trecînd prin diferite experiențe personale, și-a stabilit un «alfabet cromatic» prin intermediul căruia să se exprime. Actuala selecție de tablouri ne este înfățișată cu modestie ca fiind o primă etapă.

Rezultatul? Străbătînd expoziția ai revelația unei palete de mare prospețime și finețe. Culoarele pure, diafane, suflate aproape imaterial pe pînză, capătă parca o viață proprie. Uneori, ca în *Vis*, *Stele căzătoare*, *Paradis*, *Femei care plînge*, rezonanța spirituală a cromaticii, susținută de un desen simplu și inspirat, mi se pare foarte apropiată de principiile enunțate. Alteori însă calitățile intrinseci ale tablourilor se organizează pe alte direcții afective decît cele enunțate de titlu, nu sînt slujite și de siluetele umane cu aceeași forță poetică cu care se integrează, de pildă, admirabilul motiv al copacului înstelat. Mai puțin preocupat, pare-se, de desen, de expresivitatea proprie a liniei și de caracterele simbolice ale elementelor figurale — probleme tot atît de importante pentru un artist care nu se limitează la asocierea informală a petelor de culoare — pictorul a reușit totuși și în această direcție să-și contureze un alfabet propriu. Un alfabet de ale cărui potențe nu pare a fi pe deplin conștient. Copacul-cosmos, așa cum atestă câteva dintre cele mai bune tablouri ale ciclului *Adam și Eva*, se află, prin simplitatea și polivalența lui, la acea graniță a figurativului pe care culorile — în felul în care le înțelege și le simte Camilian Demetrescu — pot vorbi cu irezistibilă elocvență.

Iradierile de roșu și violet ale unui frunziș înălțat deasupra perechii umane sau subtilele jocuri de verde și alb dintr-o natură moartă cu flori, sau altele asemenea nu se uită. Ele sînt opera unui artist al culorii. De acum îl cunoaștem și îl vom aștepta. Drumul lui este unul dintre multele care se încearcă dar, ca și spre Roma antică, toate drumurile duc la artă cînd există talent. Și seriozitate.

Adrian PETRINGENARU

INTELIGENTA, O INVESTIȚIE DE PREȚ

(Urmare din pag. 5)

de la 130 minute la 135. Toate afectau rata rentabilității. Vrem pantofi buni dar la prețuri rezonabile. Numai gîndirea colectivă poate oferi și în această privință soluții competente.

CEA MAI INEPUIZABILĂ RESURSĂ

Rezultatele înregistrate în 1967 au confirmat întru totul realismul studiilor efectuate. Eficiența lor economică prefigurează încă de pe acum importante îmbunătățiri ale indicatorilor planului cincinal pe perioada 1966-1970. În comparație cu prevederile inițiale, fabrica de piele și încălțăminte «Clujana» va obține în viitorii ani o producție suplimentară de aproape 350 milioane lei, reprezentînd 2 700 000 perechi încălțăminte, 1 513 000 mp piei pentru fețe și căptușeli de încălțăminte, 1 500 tone talpă artificială. Beneficiile suplimentare vor totaliza 85 805 000 lei, iar economiile la prețul de cost, aproximativ 20 000 000 lei.

Resursele gîndirii creatoare rămîn însă practic inepuizabile. La «Clujana», aici unde meseria se învață din tată în fiu iar oamenii rămîn prieteni și colaboratori decenii de-a rîndul, ideile îndrăznețe vor găsi teren fertil și de acum înainte.

Banda de tras-șlefuit, utilaj de mare productivitate instalat într-una din noile secții ale «Clujanei».

Cine sînt interpreții

Bekim Fehmiu (Bora). Festivalul de la Cannes '67 a obligat lumea cinematografică să primească în rîndurile sale o nouă vedetă, pe acest tînăr actor iugoslav pe care presa nu a întîrziat să-l treacă imediat în catalogul «marilor durii» ai ecranului. Acestui interpret de o forță ce nu acoperă niciodată suplețea gîndului și limpezimea emoției i se datorește o mare parte din vraja filmului «Am întîlnit țigani fericiți». Bekim Fehmiu (pe care citiva cotidiene bucureștene, dintr-o jalnică lipsă de informare profesională, l-au anunțat drept un «neprofesionist», ba i s-au dădus și elogi pentru asta) a absolvit în 1966 Academia de teatru din Belgrad, iar actualmente este actor la Teatrul de dramă din același oraș. S-a lansat cu filmul «Călătoria», în 1966, cînd a fost răsplătit și cu un premiu la Festivalul de la Pola. Un an mai tîrziu a primit «Medalia de aur» pentru cel mai bun actor al Festivalului de la Bergamo. Actualmente are un contract pe 7 ani cu producătorul Dino de Laurentiis. La sfîrșitul anului trecut a apărut în serialul «Ulyses» realizat în coproducție de televiziunile italiană și americană.

Olivera Vuco (cîntăreață). Este deopotrivă actriță de film și cîntăreață de muzică ușoară. Discul ei cuprinzînd cîntecele filmului a cunoscut la Paris o cifră record de vânzări.

Gordana Jovanovici (Tisa). Iată vedeta neprofesionistă a acestui film. Lui Petrovici i-au trebuit luni de zile pînă să o convingă pe această fiică analfabetă de țigani autentici să calce pe platou. Regizorul intenționează să o folosească și în alt film.

Bata Jivojinovici (Mirta) și Mija Alexsic (preotul). Credem că aceștia doi nu au nevoie de prea multe prezentări. Primul este un viguros actor de film, cunoscut din «Kozaran», «Porumbelul de argilă», «Inspectorul», «Incercurea», iar al doilea un nu mai puțin renumit comic: l-am văzut în «Doctor în filozofie», «Doamna ministrului», «Președintele — centru înaintaș» etc.

▲ Doi actori de-a dreptul fascinanți: Bekim Fehmiu și Olivera Vuco.

NU PIERDEȚI ÎNTÎLNIREA CU ȚIGANII FERICIȚI

În sfîrșit, cinematografia iugoslavă — cunoscută dintr-un unghi atît de îngust pînă acum — ni se înfățișează în adevărata ei valoare prin acest film de o frumusețe dureroasă: *Am întîlnit țigani fericiți* (adevăratul lui titlu este *Colectorii de pene*). Socot creația lui Alexandar Petrovici, unul dintre cei mai vitali cineaști iugoslavi, drept o neindoielnică izbîndă a unui artist care și-a asumat un mare risc: acela de a se lua la luptă cu pitorescul, de a da la o parte coaja colorată a unei lumi misterioase, rămasă din îndărătnicie ori din vocație la marginea societății — chiar atunci cînd aparent i s-a integrat.

Dincolo de această coajă răsăr, dintre cîntece și apucături nebune, țiganiilor lui Petrovici, chemîndu-ne pe un teritoriu în care pragurile omenești de trăire și de sensibilitate, deosebiri și egalități, se învîlmăsc paroxistic. O spune însuși autorul: «Ceea ce noi gîndim și visăm, ei trăiesc și realizează. Într-o asemenea măsură, încît această lume folclorică, exotică și cu totul îndepărtată pentru un ochi grăbit, apare repede celui care vrea să o privească mai stăruitor ca fiind foarte apropiată de a noastră, din păcate prea adeseori *alături* de noi și nu cu noi».

Neputința lor de a se statornici vine dintr-o enormă și sălbatică libertate interioară, cu care însă nu știu ce să facă. Cum mai știm noi, teoretic, ce să facem cu ea, dar prinși uneori între convenții și prejudecăți — nu între legile societății, istoricește făurite și acceptate — o pierdem pe nimicuri! Tot ceea ce cutremură existența noastră, marile întrebări privind viața, moartea, relațiile dintre semenii, nu înseamnă pentru ei decît un fenomen de ordinul respirației. Cine e conștient de ea?! Jignirii sau frustrării i se poate răs-

punde cu moarte de om, pasiunii i se poate răspunde cu un dat din umeri și cu semnele scuipate. O lume amorală pentru noi, șocantă prin amoralitate și lipsă de sfințenie, o lume în care nu se încălță și nu se ocolesc legi, din moment ce ele n-au nici un chip și nume. Dar încrîncenarea noastră se topește treptat, căci aburii Poeziei, unice, neraportabile la nimeni, acoperă în trecerea lor ascuțimea gestului. Un halo de lumină ciudată dizolvă parcă marginea de sus a ecranului, proiectîndu-l undeva, într-un cer foarte înalt. Aceasta nu este poezia lui Alexandar Petrovici, nu este adusă de el, ci este descoperită acolo, în imediata vecinătate a noroiului de pe ulițe — nu neapărat în cîntece și culori — cum s-ar putea crede la o citire leneșă sau nepricepută a filmului.

Glodul în care oamenii se tăvălesc pentru o singură vorbă mai piezișă și puful ca zăpada al penelor de gîscă, cele două mari simboluri ale filmului, închid între ele un univers greu de înțeles.

Dintr-un trai violent, instinctual, amoral, ei se pot instala într-o clipă — nu refugia — în poezia cea mai pură, așa cum de atîtea ori, trecînd pe lingă un rîu, sorbim din apa lui nu pentru că am muri de sete tocmai în momentul acela, ci pentru că era prea limpede. Am spus «nu se refugiază», pentru că așa ni se pare nouă, dar cine poate să știe ce nelămurite îndemnuri lăuntrice îi poartă de la o stare la alta? Bora, personajul principal, împrăstie fulgii — pe care de fapt ar trebui să-i vindă — pe șosea, ca un copil, luîndu-i în pumni și ridicîndu-i puțin în aer, pentru că «erau atît de frumoși... parcă aveau aripioare». Rivalul său, Mirta, se odihnește într-o movilă de pene cu aerul că se bucură de albeața lor, nu la gîndul banilor ce-i vor

ajunge în buzunar. Același Bora, chemat să ia parte la o negustorie de cai, preferă să-și petreacă vremea mîind animalele dintr-un loc în altul; și face treaba asta cu atîta foc, încît crezi că are în față un drum ce duce la capătul lumii, nu cîțiva metri de pămînt. Poate e mai bine că nu știm să dăm un nume acestei poezii care se varsă în noroi, țîșnește din noroi. Poate e mai bine că nu ne putem explica pînă la capăt nici ce e cu tristețea din ochii cîntăreței ori ai eroului, ce e cu mișcarea aceea din secvența paharelor sparte, cînd Bora se luptă parcă, pînă la durere, cu o forță obscură care-i țintuiește mîinile de masă. Să fie neliniștea, teama de a nu prinde rădăcini în căsușele lor de basm sau tocmai neputința fixării?

Toate aceste lucruri fără nume și încă multe altele au însă în planul artei un numitor comun: el se cheamă puterea cinematografului de a afla frumosul la doi pași de noi.

Înțeleg de ce Lelouch a renunțat la onoarea de a fi membru al juriului de la Cannes, numai pentru a putea achiziționa drepturile de distribuitor al filmului în Franța. Acest copil mare care aleargă după cinematograful văzut în «Țigani fericiți» realizarea unui vis propriu: acela de a face ca prezența concretului să aibă atîta putere, încît să se transforme pe loc într-o meditație asupra lui. Fără nici un alt adaos sau ajutor. Lui Petrovici i-a izbutit. Îl iubesc pe acest cineast și mîine m-aș duce să i-o spun, nu atît pentru acest film în sine, cît mai ales pentru altceva: bănuiesc că face parte din familia celor care sînt gata să-și bage o mină în foc pentru a-și dovedi încrederea în cinematograful. Cînd îl voi cunoaște, primul cuvînt va fi unul de mulțumire.

Debutanta Ioana Pavelescu și Doi «Nottara».

Atențiune, m „pantoful ce

...Mai bine să nu pui niciodată piciorul pe un platou de filmare. Nu cunosc alt loc în care să ți se sfîrtece tot atît de violent și răbdarea, și sufletul. Dacă ai nenorocul să nimerisești într-o zi în care pregătirea unei scene cere șapte ore încheiate, tone de nervi și de sudoare, devii pradă sigură gîndurilor negre: «Unde mai incupe arta, printre atîte cabluri, reflectoare, travelinguri și tot felul de mașinării?» Nu te mai interesează atunci foarte mult — imi cer iertare pentru această mărturisire sumbră și poate necuviincioasă — nici faptul că regizorul Jean Georgescu face film de peste patruzeci de ani, și-l face bine nici că interpreta, o debutantă neprofesionistă, a stîrmit entuziasmul întregii echipe nici că interpretul, un viguros actor de teatru a trezit, în sfîrșit, atenția cinematografiilor ori că operatorul Costache Ciubotaru fac

«loviturii» de la Teatrul

După succesul celor «7 oameni de aur», Marco Vicario a turnat și o urmare cu titlu grăitor: «Marea lovitură a celor 7 oameni de aur». Vedeta feminină a ambelor filme este Rossana Podesta, cunoscută din submediocra producție cinematografică «Elena din Troia».

orice pe lume. Căci un film, fie el și comedie lirică, se naște în chinuri. Jean Georgescu, căruia nici în ruptul capului nu mă pot adresa ca unui veteran al cinematografului nostru, într-atât de tinere mi se par și ostăzi filmele sale (cite mai avem de învățat de la «O noapte furtunoasă» și «Directorul nostru!»), tocmai despre acest lucru vorbește:

— Port acest scenariu în cap de vreo 10-12 ani. Abia acum m-am hotărât să-l aduc pe platou. Cred că în momentul acesta tineretul are nevoie de puțin romanticism, după exagerate zgâlțâieli, mai mult sau mai puțin moderne.

— E drept că se încearcă astăzi o evadare într-un soi de neoromantism, mărturiile cele mai apropiate ne sînt muzica ușoară și anumite tendințe ale modei vestimentare. Dar ce înțeles specific acordăți cuvîntului atunci cînd e vorba de filmul dv.? După cite am înțeles din scenariu, «Pantoful Cenușăresei», dincolo de stratul comic, poate fi interpretat și ca o timidă și duioasă poveste de dragoste între doi oameni nu mai puțin timizi și duioși.

— Există o puritate în relațiile dintre eroii mei, o puritate care n-aș dori să se piardă printre celelalte fire ale filmului și nici să fie înghițită de risetele sau zîmbetele pe care orice comedie lirică rîvnește să le obțină.

— Ce v-a dat cea mai mare bătaie de cap în pregătirea filmului? Desigur, dacă după o experiență atît de bogată ca a dv. mai există realmente «bătăi de cap».

— Și încă cum. Dacă ar fi să amintesc

numai alegerea actorilor... Știți ce greu te hotărâști la care să te oprești?

...Nu știu din toată ființa, dar bănuiesc. Sînt multe fete în București ori în restul țării, actrițe sau neactrițe, care să aibă și chipul, și mișcărilor delicate și pe care să nu le împietrească lumina reflectoarelor. Regizorul a ales o absolventă de liceu, pe nume Ioana Pavelescu (un amănunt biografic: este fiica actriței Corina Constantinescu). Sînt mulți actori între 30 și 35 de ani în București și în restul țării în stare să interpreteze rolul unui medic pasionat, al unui bărbat așezat, să zicem, dar seducător. Regizorul l-a ales pe Dorin Varga. L-am văzut la teatru de cîteva ori și am avut de fiecare dată impresia că băiatul acesta înalt, cu buzunarele pline de talent, are ceva de spus, mult mai mult decît îi îngăduie gestul, replica și scîndura scenei. Are ceva de dăruit aparatului de filmat. Nu știu, deocamdată, să spun pe nume acestui ceva. Sînt poate niște tresăriri ale feței, ciudate și neașteptate, cînd durezoase, cînd înecate în lumină, semn al unei sensibilități acute ce încearcă să se pună de acord cu inteligența. Dea Domnul ca cineștii noștri să nu-l nefericească cu tot felul de roțișoare subțirele și compromițătoare, cum s-a întîmplat cu atîția dintre bunii noștri interpreți de teatru. Dar cred că Varga este un actor care-și ia meseria mult prea în serios ca să nu știe să-și ocrotească și singur cariera.

PLEDOARIE PENTRU CULTURĂ (II)

să învățăm enciclopediile pe de rost?

Fără a cădea în extrema definiției potrivit căreia cultura ar fi ceea ce îți rămîne după ce ai uitat tot ce-ai învățat în școală, să acceptăm opinia mai moderată a celor ce refuză să pună semnul egalității între cultură și erudiție. Sau, pentru a circumscrie discuția în limitele preocupărilor rubricii de față, să subliniem că televiziunea e datoare să ne stimuleze interesul pentru lărgirea orizontului preocupărilor, pentru înțelegerea și asimilarea fenomenului cultural, nu pentru acumularea de cunoștințe de dragul cunoștințelor. Din acest punct de vedere, emisiunea-concurs «de cultură generală» a debutat greșit. În primele ei reprize, concurenții erau confundați cu niște enciclopedii ambulante, cu niște depozite nesfîrșite de informații, de fapt nerelevante. Or, departe de a fi un semn de cultură, îmbîcsirea excesivă și neselectivă a memoriei cu date, cifre, nume și fapte disperate stînjenește mecanismul gîndirii.

Un «Transfocator» ne-a prezentat un om-fenomen: un jurist cu o memorie neobișnuită, care înregistrează informația automat, cam ca în procesul de încărcare a unui calculator electronic. Memoria umană fiind însă construită alt fel decît cea a circuitelor integrate, oamenii obișnuiți au nevoie să mai și uite pentru a putea gîndi. E contraindicat să se prezinte ca un ideal, cu prilejul concursurilor, ceea ce se poate realiza doar în condițiile unei anomalii congenitale sau forțat provocate a procesului de memorizare. Omul cu adevărat cult nu știe totul pe dinafară. El știe unde să găsească sau să regăsească în orice moment informațiile necesare. Enciclopediile au fost întocmite pentru a fi consultate, nu pentru a fi învățate pe de rost.

Ținînd seama de rigiditatea mecanicistă a primelor serii de cîte 10 întrebări, am avut o surpriză deosebit de agreabilă urmîrind concursul pe tema partiturilor pentru pian. Întrebările au fost, pentru întia oară, adecvate temei. Un cunoscător și iubitor al muzicii pentru pian trebuie, în primul rînd, să fie în măsură s-o recunoască. A veritica memoria și totodată cultura muzicală a concurentului, adăugînd la aceasta o serie de întrebări care nu frizează nici absurdul, nici patologia memoriei, ci contribuie la punerea în valoare a pregătirii lui, este exact ceea ce trebuia să facă, și a și făcut, examinatorul. Concurentul — un medic meloman — a fost mai mult decît un participant bine pregătit la acest dialog: gîndind cu voce tare, el ne-a permis să urmărim relația dinamică dintre inteligență și memorie la un om bine înzestrat cu amîndouă. Pentru a-și aminti, de pildă, ce instrument lipsește din orchestrația unei anumite partituri, n-a făcut apel la referințe livresci, ci s-a străduit să retrăiască momentul cînd a audiat concertul respectiv în sală. În această împrejurare l-a ajutat spiritul de observație. Aproape fiecare răspuns a fost însoțit de o explicație care ne-a convins că omul din fața noastră nu și-a însușit papagalicește o bibliografie, ci este un adevărat iubitor al muzicii și un bun cunoscător al ei.

Așadar, se poate. Dacă nu s-ar putea, ar fi preferabil să se renunțe cu totul la concursuri decît să fie întocmit ca un chestionar destinat unui ordinator. În forma inițială, în loc să reprezinte o invitație la însușirea culturii, puteau cel mult să creeze nejustificate complexe de inferioritate telespectatorilor cu o minte obișnuită, normală, și să le însufle celor mai puțin informați o groază superstițioasă față de vrăjitoria erudiției sterpe. Curiozitatea față de informația culturală trebuie încurajată, nu inhibată prin exagerări care nu folosesc nimănui. Amănuntul nesemnificativ nu are ce căuta în chestionarele concurenților.

Ceea ce urmează nu se integrează exact în obiectul acestei cronici, dar e în strînsă legătură cu el: emisiunile concurs nu sînt încă așa cum ar trebui să fie. S-a mai atras atenția că preînregistrarea le reduce incalculabil valoarea. Sau sîntem de față la concurs atunci cînd are loc, sau nu ne mai interesează. Nici distribuirea alternativă a atenției noastre între concursul propriu-zis și diversele manifestări artistice care preced fiecare întrebare nu e un procedeu fericit. După reconsiderarea conținutului (sperăm că nu a fost accidentală) așteptăm și o reconsiderare a formei de prezentare.

Felicia ANTIP

P.S. Telespectatorii care se așteptau la comentarea unui concurs de alt gen — cel prilejuit de vînzarea cerbilor metalici și muzicali — sînt rugați să citească prezentarea de la paginile 16-17. Telectronicarul se dă la o parte în favoarea colegilor care, învingînd piedicile de tot felul, au izbutit să pătrundă în sala de concerte de la Brasov.

M.M.

Job-reportaj

▲ Istorica Rue Neuve așa cum arată azi. O stradă cu specific comercial, în care se învecinează magazine de toate felurile și mărimile. În fund, edificiul modern al lui «Centre Rogier».

BRUXELLES RUE NEUVE

TEXT: GIANFRANCO BIANCHI

FOTOGRAFII: i. BIANCHI

Hoinărești pe străzile unui oraș necunoscut, căutînd să intuiești ce are el mai caracteristic, să definești parfumul care e numai al lui. Și străzile îți oferă fiecare «ceva», cite unul dintre crîmpeiele pe care le vei pune în minte unul lingă altul încercînd să faci un tot. Există însă străzi care, singure, pot oglindi un oraș întreg. Una dintre ele este, la Bruxelles, faimoasa Rue Neuve.

Orașul e curat și ordonat prin tradiție. Arată satisfăcut și civilizât, ca un om care, hucurîndu-se totdeauna de un venit deasupra celui mediu, a avut timp să se consacre propriei sale persoane, cultivării propriului său spirit.

Chipurile oamenilor pe care-i întîlnești la diverse ore ale zilei pe Rue Neuve, ca și pe celelalte străzi din centrul Bruxelles-ului,

întregesc cu puține excepții această imagine. Sînt oameni care se trezesc în fiecare dimineață la aceeași oră, iau micul dejun în jurul măsuței rotunde împreună cu membrii familiei, pleacă și se înapoiază de la lucru la aceleași ore, își parchează automobilul în același loc sau coboară din tramvai la aceeași stație, iar serile și le petrec fie în compania aceluiași prieteni cu care s-au

văzut și cu o săptămîină în urmă, fie la un spectacol, la restaurant sau bar.

Bruxelles-ul este un oraș creat de o burghezie căreia îi plac numai «întîmplările» petrecute în casa altora, ca în Congo de pildă. Această burghezie nu agreează noile generații, care-i par prea turbulente, privește cu vădită lipsă de simpatie manifestările unei mentalități străine ei, ca demonstrațiile de stradă — fie ele împotriva instalării în țară a cartierului general N.A.T.O., fie organizate în sprijinul mișcării greviste a minerilor. Reprezentanții păturilor burgheze nu vor să aibă motive de neliniște, de tulburare, preferă să închidă ochii cînd ele se ivesc. Nici atunci cînd, în luna mai a anului trecut, a ars «Innovation», cel mai

mare magazin al orașului, Bruxelles-ul nu a fost prea zguduit. Cinematografele nu s-au închis nici măcar o oră, cu toate că incendiul făcuse 350 de victime, iar focul atinsese partea cea mai valoroasă din punct de vedere istoric a orașului — Rue Neuve.

Prefacerile prin care strada a trecut în cursul a trei secole și jumătate sînt transformările pe care le-a suferit însăși capitala belgiană în ritmul accelerat al apariției noilor clase și al noilor interese. Amintirea cea mai îndepărtată despre Rue Neuve datează de pe timpul lui Rubens, marele maestru al picturii baroce, chemat de un nobil flamand să picteze tașada seniorialei sale locuințe. Palatul pictat de Rubens se afla chiar pe locul unde s-au înălțat apoi volumele de

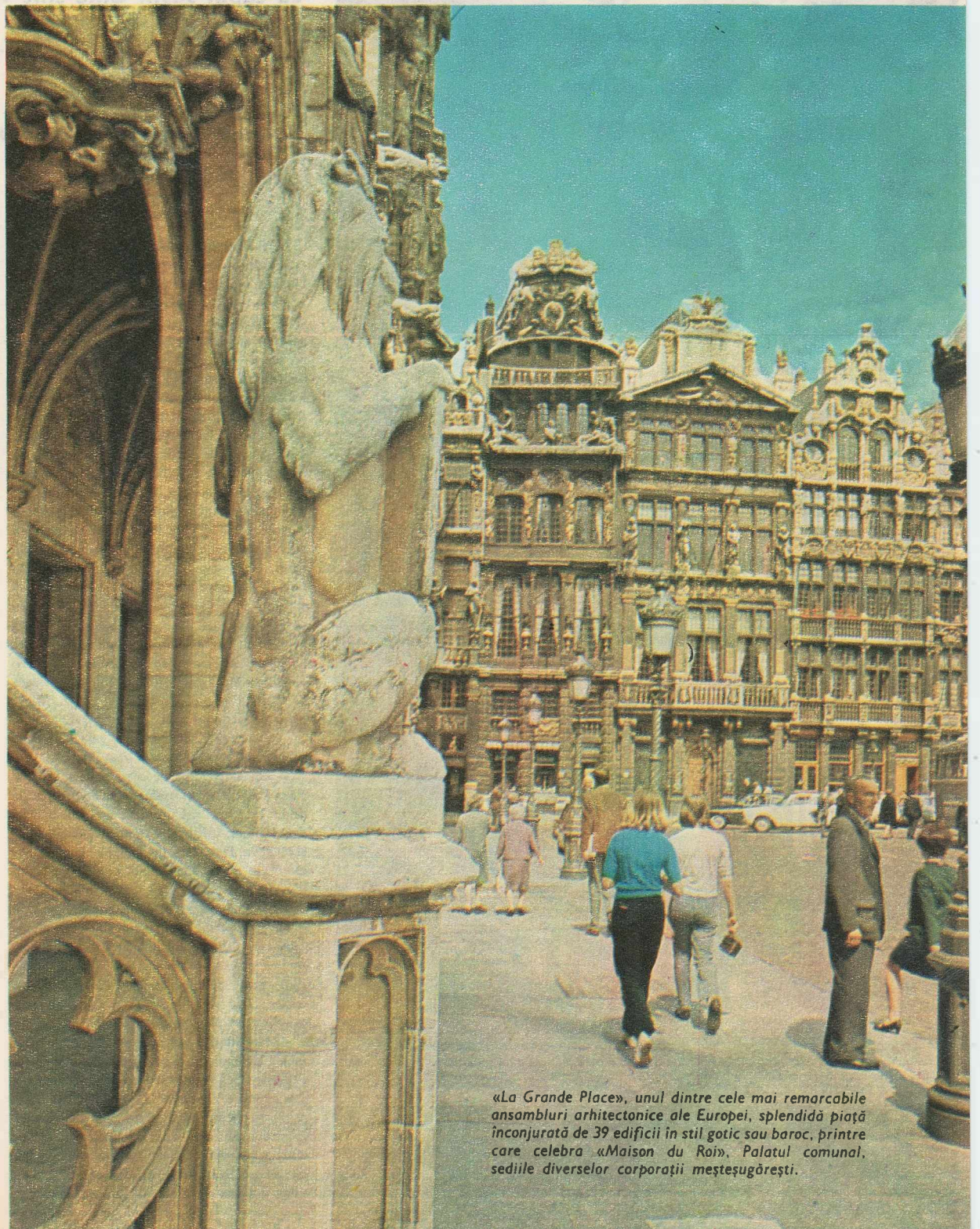

ieșit tuna și ploua torențial. În strada, îngustă atunci ca și astăzi, îl aștepta trăsura care l-a dus la Waterloo, pe câmpul de bătălie.

Palatul în care avusese loc marele bal al ducesei de Richmond nu mai există. A fost dărâmat la câteva decenii după acea noapte memorabilă; Napoleon nu mai era decât un nume în cărțile de istorie, iar nobilii care participaseră la bal cedaseră locul noilor reprezentanți ai burgheziei flamande. La începutul secolului al XIX-lea casele nobiliare din Rue Neuve au fost transformate în palate luxoase pentru negustori și antreprenori. Aceștia au pus să se construiască pe acoperișuri turnulețe înalte și elegante, asemănătoare acelor pe care bogații armatori din Anvers le înălțau deasupra propriilor lor case, ca să poată observa cu ocheanul sosirea navelor încărcate cu mărfuri. Bruxellesul nefiind așezat pe țărmul mării, nimeni

(Continuare în pag. 21)

Este suficient să apară puțin soare pentru ca oamenii să iasă la aer, iar berăriile să-și scoată măsuțele în stradă.

aluminii și sticlă ale marelui magazin distrus de incendiu. Și poate că în această metamorfoză regăsești sufletul orașului, trecut fără remușcări de la fațada pictată de Rubens la epoca în care se oficiază ritualul «civilizației consumului» de masă.

Dar Rue Neuve nu l-a cunoscut numai pe Rubens. Cronicile povestesc că în noaptea dinspre 17 spre 18 iunie 1815 o ducesă de Richmond ar fi organizat un mare bal la care a participat toată nobilimea Brabantului. Noaptea aceea a rămas în istorie. La 60 de kilometri de Bruxelles, Napoleon își petrecea ultima din cele o sută de nopți pe care le-a mai trăit ca împărat după fuga de pe insula Elba. A fost noaptea în care, cum afirma Victor Hugo căutând circumstanțe atenuante compatriotului său, «dacă nu ar fi plouat, viitorul Europei ar fi fost altul». A fost noaptea în care Rue Neuve l-a cunoscut pe acela care, câteva ore mai târziu, avea să-l învingă pe Napoleon. În noaptea aceea ducele de Wellington a petrecut la balul oferit în Rue Neuve de ducesa de Richmond, în timp ce adversarul său, pe care nici un nobil sau burghez nu-l mai invita, număra orele care-l despărteau de ultima sa aventură. Cronicile spun că ducele ar fi rămas câteva ore în palatul ducesei de Richmond, care se afla la capătul străzii, la intrarea cu Rue de la Blanchisserie. Când a

«La Grande Place», unul dintre cele mai remarcabile ansambluri arhitectonice ale Europei, splendidă piață înconjurată de 39 edificii în stil gotic sau baroc, printre care celebre «Maison du Roi», Palatul comunal, sediile diverselor corporații meșteșugărești.

ORELE CÎNTECULUI

▲ Leny Escudero (fotografie de Ion PETCU)

Hugues Aufray ▼

La jumătatea drumului dintre artist și noi, cîntecul se oprește o clipă, se dă peste cap de trei ori și devine altceva: o forță care colorează mai întii aerul, apoi smulge orele din Timp, bucată cu bucată, dîndu-le contur și plînatate, tăria gîndului și căldura singelui. S-au rostogolit astfel spre noi ora iubirii și a demnității, a înțelepciunii și a libertății, a frumuseților greu de crezut, a invingerilor omenești ce nu pot fi purtate decît cu capul sus... Cine sînt vrăjitorii? Am stat puțin în preajma lor.

de Magda MIHĂILESCU—Fotografii de Ș. STEINER

ORA ÎNTELEPCIUNII

Aș fi vrut mult să-l întîlnesc pe Bécaud, să-i mulțumesc pentru cîntecul «Micul prinț s-a întors». Din păcate, «Domnul 100 000 de volți» n-a putut fi printre noi. Dar, minune, iată-l chiar pe el, pe *Micul prinț*: în ziua aceasta se numește Leny Escudero. Vine pe scenă, știți cum, se plînge în trecut de un fleac de necaz — o mică dragoste care i-a sucit capul — pentru ca apoi să înceapă a pune întrebări. Și nu renunță la răspunsuri pentru nimic în lume. Vrea să știe dacă și pietrele înfloresc și cresc și dacă nu de ce nu, vrea să afle unde sînt zeii care-l credeau cîndva poet, care va fi drumul de mîine al îndrăgostiților, cum am putea face să știm totul despre lumea aceasta care se află la picioarele noastre. Trebuie să obțină totul, căci: «poți să iubești la 15 ani, dar poți să și mori la 15 ani». Micul prinț așteaptă însă răspunsurile în liniște pentru că este înțelept. Dar noi nu-l putem ajuta cu nimic. Noi sîntem oamenii mari cărora ne place totul de-a gata. Și atunci Escudero se frînge lingă microfon și noi vedem ceea ce Saint-Ex n-a apucat să vadă: Micul prinț a îmbătrînit sub ochii noștri...

— *Domnule Leny Escudero, care este gîndul cel mare cu care vă însoțiți cîntecele?*

— Un simțămînt de copleșitoare îndatorire. Față de toți oamenii. Cînd intru la mine în casă, mă gîndesc la cei care-mi dau lumină, căldură. Trebuie să le dăruiesc și eu ceva. E foarte puțin ceea ce le trimit — cîntecele mele. Dar e tot ce am mai bun în mine.

— *S-a spus de multe ori despre dv. că ați fi cîntărețul iubirilor trecătoare, care se destramă repede. Și Jacques Marny în cartea sa «Vedetele muzicii ușoare» ne anunță același lucru. Avem toată stima pentru domnul Marny însă nu-l credem. Dar ce se întîmplă aici este vorba de o legendă ori de o judecată pripită?*

— Nu, nu e o legendă. Poate ceva superficial. De fapt am un singur cîntec inspirat exclusiv de aceste «iubiri trecătoare» — *Les amours des vacances*. Eram o dată la mare și nu știu cum erau acolo apa și soarele... E drept că mai vorbesc în vreo cîteva cîntece de niște «scurte întîlniri». Personal, nu iubesc aceste întîlniri, dar ce să fac dacă viața e plină de ele... Le povestesc nu cu

tristețe, ci cu luciditate, iar luciditatea este întotdeauna puțin tristă. Eu doresc tuturor iubiri nesfîrșite.

— *Ce vă tulbură cel mai mult în viață?*

— Destinul oamenilor și mai ales al generației mele.

ORA LIBERTĂȚII

Cînd îl vezi prima dată cu chitara după el, nu știi de unde se întoarce și unde pleacă. Un lucru e sigur: a cutreierat marile ținuturi ale poeziei. Își culege cîntecele de peste tot și le împărtășește peste tot. Un urmaș al acelor «bons trouvés d'antan». Dacă l-ai întîlnit, ești pierdut, trebuie să lași totul și să-l ascuți, oriunde ai fi. Este poruncitor și încăpăținat — «forța cu care repetăm aceleași lucruri face ca timpul să lucreze pentru noi». Pare deopotrivă Saint-Just și generalul La Hoche, cel care era «tînr și frumos ca revoluția». O conștiință care cîntă de 17 ani și această conștiință se numește Hugues Aufray...

— *Ați spus cîndva că ați fi putut deveni pictor sau sculptor. De ce ați ales pînă la urmă cîntecul?*

— Nu eu am ales cîntecul. El m-a ales pe mine. În timpul studiilor de sculptură cîntam ca să-mi câștig existența. Pe urmă m-am îndepărtat tot mai mult de ele. Cînd am vrut să mă întorc, după șase ani, era prea tîrziu.

— *Ce v-a dat dv. cîntecul, domnule Aufray?*

— Totul, în primul rînd m-a făcut un om liber.

— *Sînteți una dintre puținele vedete care au știut să aștepte. Ați așteptat succesul aproape 17 ani. De unde atîta forță?*

— Mi-am spus că într-o zi oamenii trebuie să aibă nevoie de cîntecele mele. Dacă preocupările mele ar fi avut în vedere numai tineretul între 14 și 20 de ani, lucrurile ar fi stat cu totul alt fel. Dar vreau să fiu un artist pentru toți, pentru toate timpurile, pentru toate sălile, pentru toate împrejurările.

— *Îi iubiți mult pe Bob Dylan? I-ați răspîndit cîntecele în Franța.*

— Artiști ca el sînt marii poeți ai epocii noastre. Eram dator să-l fac cunoscut. Cîntecul este astăzi refugiu poeziei. Bucata de hîrtie, fila de carte, sînt prea neîncăpă-

▲ Amalia Rodriguez

▲ Rika Zaraï

toare. Dacă Rimbaud ar fi trăit acum, știți sigur că ar fi cîntat și el.

ORA CATEDRALEI

Știam din cărțile de geografie că nordul Portugaliei este verde iar centrul și sudul sînt uscate. Mai aflasem cîte ceva despre poporul acestei țări din versurile lui Camoëns și Fernando Psoa. Am ascultat-o însă pe Amalia Rodriguez și acum știu totul. Dar numai pentru noi. Altoru nu sîntem în stare să le spunem. Poate doar atît, că verdele pădurilor din nord îți îmbolnăvește ochii, că soarele din Alentejo te poate transforma într-o piatră. Și senzația cutremurătoare că această voce care vine din adîncurile pămîntului ne-a purtat prin timpurile fără de moarte ale tragediei antice ori, cum spunea cineva, «cître regiunile profunde unde există ceva greu de definit, aproape irațional, dar care ni se impune ca o realitate violentă». Cînd intră Amalia pe scenă, sala se transformă într-o catedrală gotică iar nouă ne e teamă și să respirăm...

— Doamna Amalia, simți că pentru dumneavoastră fado-ul, vechiul cîntec portughez, înseamnă nu numai muzică, ci și altceva...

— Un mod* de a trăi. Dar mi-e foarte greu să vă spun. Fado-ul este expresia celui «saudade» (imposibil de tradus); sînt cuprinse în el atîtea lucruri: neliniște, tristețe, nostalgie după ceva sau cineva real ori doar închipuit...

— Dacă ați ști cît de mult seamănă cu dorul nostru... Aș vrea să vă întreb dacă absența oricărui gest în timpul cîntecului vine dintr-o absolută conștiință a inutilității lui.

— Ceea ce am de comunicat las pe seama glasului. Dar de fapt sînt și mult prea timidă, mai bine-zis veșnic înspăimîntată, ca să mă avînt în vreo mișcare. Cea mai mare victorie pe care o pot dobîndi asupra mea este aceea de a-mi învinge teama.

— Mai bine să nu vă punem întrebări. Vorbii-ne dv. despre dv.

— Sînt un fruct al pămîntului. Sînt autentică. Iubesc florile și marea. Nu știu cum am ajuns la porțile cîntecului Prietenii m-au împins.

ORA DEMNITĂȚII

O femeie cu aripi de fluture crescute în dreptul miinilor, altă femeie cu brațe ca ale unei mari păsări de noapte, amîndouă cu parfumuri de flori și otravă, venite parcă din Baudelaire, ne-au povestit despre dragoste. Nu s-au întîlnit niciodată pe scenă. Dar în mintea noastră se află laolaltă... Cînd vom aduce vorba despre demnitatea iubirii, vom fi obligați să pomenim numele Rikăi Zaraï și al Piei Colombo. Aceste două femei ne-au învățat că trebuie să ne asumăm singure rolul de-a pleca atunci cînd trebuie, dar să nu uităm a lua cu noi pînă și amintirea ploilor din zilele urite. Ele cunosc, fără îndoială, legile de bronz ale hotărîrilor fără

▲ Pia Colombo

▲ Jean-Claude Pascal

de întoarcere.

O întrebare pentru interprete: «Ce înseamnă pentru dv. cîntecul?» Rika Zaraï: «Singurul mijloc de a citi un roman în 30 de minute». Pia Colombo: «Marea destăinuire. Brutal de sinceră».

ORA EXPLOZIEI

Un pui de panteră scăpată din cușcă și care doar dintr-o întîmplare n-a sărit să ne zgîrie pe obraz. Cite nu se pot spune și despre Rita Pavone!... Dar sfatul de treabă al unui comentator este ca noi, cei trecuți de douăzeci de ani, mai bine să ne abținem. Cred însă că nu înainte de a recunoaște că puterea acestei «pel di carote» (morcovată) devenită «bionda» de a ține publicul în miini este uluitoare. Aproape că te revoltă.

ORELE POEZIEI

Amestecați toate numele de mai sus, puneți-le în orice ordine vreți.

Și mai adăugați unul: Jean-Claude Pascal, bărbatul care știe să deseneze sentimentele în aer cu un singur gest al mîinii stîngi. Cînd spunea «niciodată» și «nimic» parcă dădea cu ciocanul în marmură vrînd să lase acolo încă o victorie a lucidității de toate zilele împotriva sentimentalismului. Dar o victorie necesară.

▼ Rita Pavone

TOALETA BĂTRÎNULUI AMIRAL

Faimosul monument londonez din Trafalgar Square, înalt de aproape 57 metri, își va recăpăta în curând strălucirea. Statuia amiralului Nelson — biruitorul, pe apă, al lui Napoleon — va fi curățată și lustruită, operație ce va dura trei săptămâni și al cărei cost se ridică la o sumă destul de amețitoare...

UMOR

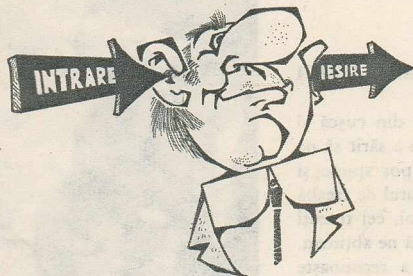
GREFE

de Al. CLENCIU

— Nu-l lua în serios!
Limba care i s-a grefat era
a unui... taxator I.T.B.!

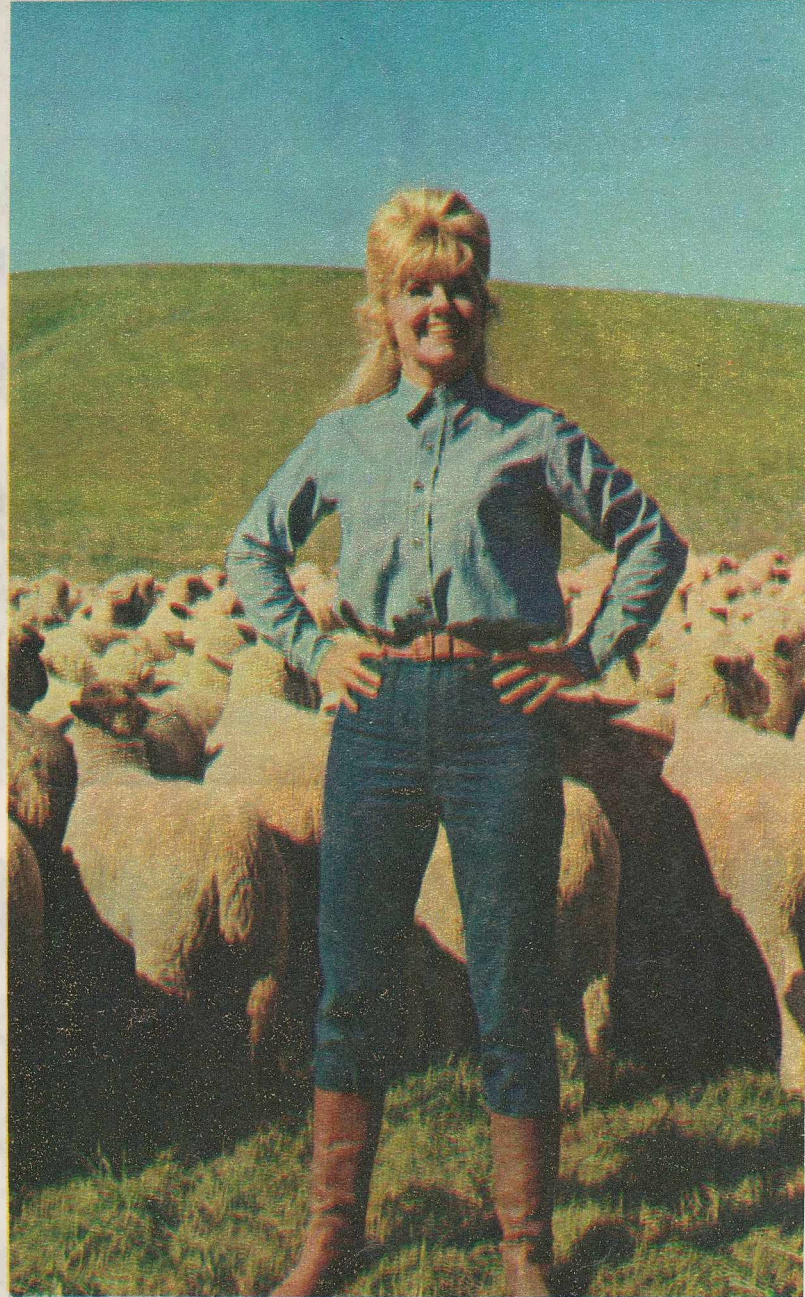
I s-au grefat...

... urechile unui bi-
rocrat.

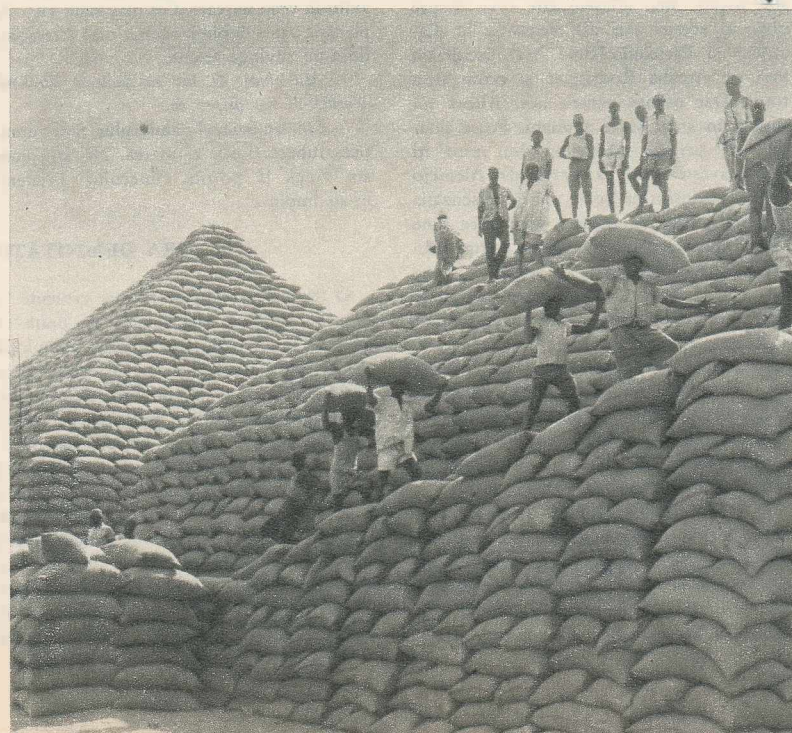
— I s-a trans-
plantat mina unui
arbitru de box.
Unde-l repartizăm?
— La emisiunea
radio «Cine știe
cîștigă», pe funcția
de... metronom!

Doris Day a renunțat la confortul citadin în favoarea bucolicului, întruchidînd o duioasă ciobăniță, bineînțeles cum nu se poate mai muzicală. Așadar, Doris va fi, în oarecare măsură, în elementul ei. Mult mai greu îi va fi însă Ursulei Andress să ne convingă că e un înger, rol pentru care nimic din ce știam despre ea nu părea să o predispună.

SUB SOARELE AFRICAN

În nordul Nigeriei sacii cu arahide se stivuiesc în forme arhitecturale amintind străvechile piramide de pe continentul african.

(Urmare din pag. 15)

nu s-a urcat vreodată în vârful turnurilor de pe Rue Neuve pentru a scruta orizontul. Ele nu au avut aici decît un singur rol: acela de a face cunoscut tuturor că în casa aceea locuia un om puternic prin bogăția sa. Rue Neuve, aristocratica stradă din Bruxelles, devine centrul celui mai elegant cartier al burgheziei orașului.

Spre sfîrșitul secolului al XIX-lea strada a cunoscut ultima transformare, aceea care i-a dat înfățișarea pe care o păstrează și astăzi. Stabilindu-și propriile locuințe în zonele periferice ale orașului, reprezentanții burgheziei au transformat-o, încetul cu încetul, din cartier rezidențial în centru comercial. Marile palate nobiliare au devenit proprietatea primelor societăți create prin unirea capitalurilor mai multor familii și destinate a fi sediul unui nou tip de negoț, care nu existase înainte: centrul pentru vânzarea produselor la preț unic. În 1901 ia naștere «Innovation» și, după un an, de jur împrejurul lui se răspîndesc firmele, pe atunci fără neon, ale altor mari magazine, ca SARMA, «Bon Marché» etc. În 1920 se inaugurează noul sediu al lui «Innovation», opera celui mai mare arhitect belgian din vremea aceea, Victor Horta, căruia reprezentanții noii burghezii industriale îi comandau proiectele caselor de locuit. În memoriile sale, Horta precizează care au fost criteriile pe care le-a avut în vedere la construirea marelui magazin: «Planul era de o extraordinară simplitate — scrie el. Din afa-

ra trebuia să atragă trecătorul, înăuntru, o dată intrat «în cursă», să-l oblighe să-și concentreze atenția asupra mărfii expuse și să cumpere».

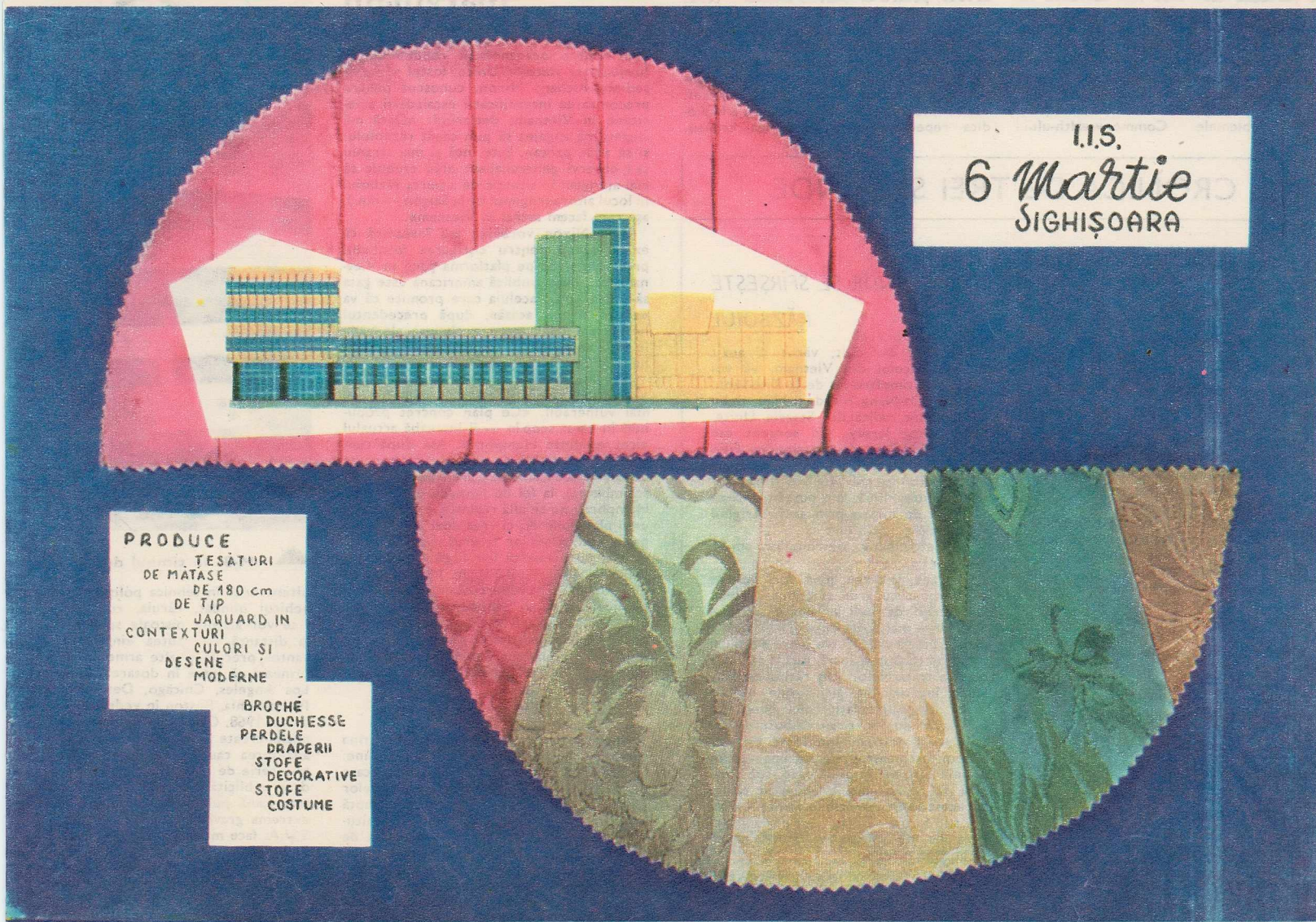
După război, strada a cunoscut ultima transformare urbanistică, fără să-și piardă caracterul comercial. Stilul lui Horta, «modern» la începutul secolului, a cedat locul liniilor mai pure ale noii arhitecturi, cum de altfel s-a întîmplat în cea mai mare parte a centrului Bruxelles-ului. Alături de goticul «flamboyant», strălucitor, al minunatei Grande Place, de impunătoarea catedrală și de vestitele monumente și palate, s-au înălțat zgîrie-norii companiilor și asociațiilor C.E.E.

— Piața comună europeană. Bruxelles, orașul construit pe mlaștini, al căror nume l-a împrumutat (broek înseamnă în flamandă mlaștină și sel, locuință, deci casă pe mlaștină), devine capitala celei mai mari organizații economice a capitalismului european.

Dezvoltarea urbană a redus importanța străzii Neuve în economia citadină. Dar ea rămîne artera cea mai celebră din Bruxelles, chiar dacă pînă la noi nu au ajuns decît puține mărturii ale trecutului, șterse secol după secol de ritmul accelerat al noilor interese.

Tragedia din mai 1967 a făcut ca Rue Neuve să se redescopere în fața locuitorilor Bruxelles-ului. Pe chipurile mulțimii care privea grămada de dărîmături era întipărit semnul durerii. Era suficient însă să părăsești strada în doliu, era de ajuns să cotești colțul, ca să regăsești vechile culori și imagini. Cîteva zile mai tîrziu, numai zidurile innegrite de flăcări ale marelui magazin păreau să-și mai amintească tragedia. Privirile mulțimii care umplea străzile acestui oraș, în care totul pare reglementat de secole, redeveniseră senine, reflectau din nou acea liniște ce nu se vrea tulburată, spre care tinde burghezia Bruxelles-ului — ieri ca și azi — în ciuda oricărui eveniment.

◀ Parfumul Bruxelles-ului de altădată: parcul «Muntelui artelor», un vast complex arhitectonic din care fac parte Palatul congreselor, Biblioteca Albertina, Palatul dinastiei.

PRODUCE
TESĂTURI
DE MĂTASE
DE 180 cm
DE TIP
JAQUARD IN
CONTEXTURI
CULORI ȘI
DESENE
MODERNE

BROCHÉ
DUCHESSÉ
PERDELE
DRAPERII
STOFE
DECORATIVE
STOFE
COSTUME

I.I.S.
6 Martie
SIGHIȘOARA

cadran internațional

▲ Pichete de protest la Londra, în fața lui «House of Rhodesia», împotriva crimelor de la Salisbury ordonate de regimul Ian Smith.

după execuțiile de la salisbury

Vestea execuțiilor de la Salisbury a produs indignare în întreaga lume. S-a subliniat caracterul ilegal al acestora, intrucât execuțiile au fost hotărâte și îndeplinite de persoane care n-au fost investite cu acest drept. Iată aprecierea Comisiei internaționale a juriștilor: «Guvernul din Rhodesia este un guvern ilegal, nerecunoscut de către comunitatea națiunilor și care, din punct de vedere juridic, nu are dreptul de a ordona execuții». În aceeași termenii s-a exprimat însuși ministrul britanic pentru problemele Commonwealth-ului,

George Thomson: «Regimul rhodesian este ilegal și deci acțele sale nu au nici un fundament juridic».

Elementul dominant al luărilor de poziție împotriva asasinărilor ordonate de Smith l-a constituit, de astă dată, cererea de a se recurge la forță pentru instituirea legalității la Salisbury. Condamnând în unanimitate crimele săvârșite în Rhodesia, Comisia O.N.U. pentru drepturile omului a cerut Marii Britanii și Consiliului de Securitate să adopte măsuri imediate pentru a restabili ordinea, legalitatea, pacea și securitatea în Rhodesia». În rezoluția adoptată de Comitetul special al Națiunilor Unite pentru decolonizare se cere Marii Britanii «să adopte măsuri imediate pentru a împiedica repetarea unor asemenea crime».

CRONICA DE TREI SECUNDE

CRUZIMEA

O doamnă de 57 de ani din Londra a înaintat proces de divorț soțului ei, după o lungă convietuire pașnică. Motivul: cruzime mentală. Dovada: într-o bună zi, domnului i-a venit ideea teribilă să taie cu foarfeca mustățile pisicii familiale. Flegmaticii judecători britanici au respins cererea, așa cum ar fi făcut de altfel orice om care are simțul cuvintelor. (În fond nu trebuie să fii judecător englez ca să știi ce înseamnă pe această planetă o autentică cruzime mentală.) Totuși doamna nu a cedat și a cerut să i se dea explicații: de ce nu e cruzime mentală ceea ce dînsa numește așa? Cineva a căutat să-i sugereze necesitatea unor studii combinate de logică și lingvistică — ceea ce și pe românește se înțelege ce înseamnă. Altcineva, mai brutal, a socotit-o naivă; doamna a rămas — în continuare — stupefiată. Serios vorbind, naivitatea ei mă face să visez: ce paradis se ascunde în infernul din mințea acestei englezoaice! O lume în care cruzimea indiscutabilă, cruzimea maximă s-ar reduce la tăierea mustăților unui motan, ar fi o lume minunată. De ce n-ar fi și posibilă? Nu vreau să stîrnesc protestul absolut necesarelor societăți pentru protecția animalelor, dar trebuie să se admită că în fond mustățile unei pisici cresc mai puțin dureros și poate chiar mai repede decît iarbă de la Auschwitz.

UNDE SE SFÎRȘEȘTE RĂZBOIUL

Din cite am citit, văzut și auzit despre măcelul din Vietnam, vă voi relata o întâmplare nu de la Khe-Sanh, nici de la Da-Nang, nici de la Hue, ci din Willingboro, adică din Statele Unite, statul New Jersey. Un sergent din faimoasele trupe de «marineri», Filip Sadowski, întors acasă din infernul de peste Ocean, se trezește într-o frumoasă zi a anului 1968, ia o pușcă și începe să tragă de nebul prin casă, strigînd soției sale și vecinilor:

— Vietcongilor, vietcongilor, am să vă omor!

Și trage, și trage, pînă vine poliția, e dezarmat cu greu și trimis grabnic la spitalul de boli nervoase. Asta e tot. Ce se mai poate spune? Un război nu se sfîrșește nici între patru scînduri, nici prin lăsarea la vatră, nici la salutarea masă a tratatelor. Un război se sfîrșește întotdeauna aici, unde nu au acces nici diplomații, nici generalii, aici unde au loc tirzii ambuscade de coșmaruri, acroșaje uimitoare de idei și explozii neașteptate de imagini, ca minele care sar în plină pace, sub straturile de crizanteme. E adevărat că de pe acest front «invizibil» comunicatele vin sub formă de diagnostice medicale, ceea ce nu-i niciodată convingător. Luptele continuă.

Radu COSAȘU

Într-un comunicat dat publicității de Mișcarea britanică împotriva apartheidului, organizație din care fac parte și numeroși deputați laburiști, se arată că cele petrecute la Salisbury «justifică folosirea imediată a forței în Rhodesia». În același sens s-au pronunțat numeroși reprezentanți ai țărilor africane și alte personalități.

Este semnificativ pentru gravitatea situației create faptul că uciderea patrioților rhodesieni a fost dezaprobată chiar la Salisbury de o bună parte a populației albe. Un înalt magistrat, John Fieldsend, și-a prezentat demisia, declarînd că «a continua să-mi exercit funcția de judecător în împrejurările actuale» ar însemna o încălcare a legalității, o participare la omor. Un alt judecător, Dendy Young, a protestat, denunțînd public acțiunea rasiștilor; au protestat, de asemeni, reprezentanții cultelor, iar pe străzile capitalei au avut loc demonstrații. Ziarul «Rhodesian Herald» a luat poziție împotriva hotărîrii Curții supreme (care a respins decretul regal de grațiere), susținînd că decretul trebuia respectat și că astfel s-ar fi lăsat numai asupra lui Smith «responsabilitatea executării acestor oameni».

Punînd în aplicare o sentință dată cu trei ani în urmă, Smith lasă să se înțeleagă că el a urmărit în chip deliberat să provoace o ruptură ireparabilă între Salisbury și Londra. Prudența de pînă acum, și care era menită să ducă la cîștigarea de timp, a fost abandonată. Aceasta înseamnă că șeful guvernului de la Salisbury consideră că a cîștigat timp suficient care să-i permită a nu mai lua în considerare în nici un fel voința Londrei. De aceea a pășit pe calea «gesturilor energice».

Dar chiar acest pas care, în intenția lui Smith are menirea de a-l emancipa total și definitiv față de Londra, ar putea să marcheze pentru guvernul rasist rhodesian începutul sfîrșitului. Guvernul britanic, care a șovăit ani de zile dînd astfel lui Smith posibilitatea să se consolideze, ar putea fi în perioada următoare constrîns de împrejurări de țările Commonwealth-ului, de opinia publică mondială să treacă, în sfîrșit, la măsuri concrete și eficiente pentru lichidarea regimului rasist rhodesian, încă o dată compromis în ochii întregii lumi.

Ion D. GOIA

marginalii

Este de-a dreptul straniu să-l auzi pe unul dintre pretendenții republicani la președinția Statelor Unite, fostul vicepreședinte Richard Nixon, cunoscut pentru preconizarea intensificării escaladării americane în Vietnam, declarînd: «Dacă mă alegeți mă angajez să pun capăt războiului și să aduc pacea». Este încă și mai straniu să-l observi generalizînd: «Nu trebuie să mai ajungem în situația de a purta războiul în locul altora (regimul de la Saigon — n.n.), așa cum facem astăzi în Vietnam».

Dacă Nixon vorbește așa înseamnă că există șanse pentru cîștigarea fotoliului prezidențial de pe platforma păcii în Vietnam, că opinia publică americană este gata să-și dea votul aceluia care promite că va «aduce băieții acasă», după precedentul lui Eisenhower, care a cîștigat alegerile în 1952 angajîndu-se să pună capăt războiului din Coreea.

Adversarii săi, cunoscînd însă că Nixon nu-i Eisenhower, îl atacă în punctul cel mai vulnerabil. «Ce plan concret propuneți în acest scop?» — îl întreabă actualul vicepreședinte Humphrey. Așa după cum este evident că Nixon nu are nimic concret de oferit, deocamdată (prea bruscă a fost schimbarea), la fel de limpede este că nici Humphrey nu se află realmente în căutarea unui plan concret, ci vrea doar să-l înfunde pe Nixon. Dacă ar fi vrut, administrația actuală nu numai că l-ar fi găsit dar l-ar fi și pus în aplicare pînă acum. Jucul electoral însă poate să aibă repercusiuni și mai adînci: publicul, singurul preocupat să scape de o asemenea povară, și tragică, și rușinoasă, poate trage concluzia că nici una, nici alta dintre cele două tabere care-l supralicitează nu se gîndesc la altceva decît la fotoliul prezidențial.

Anglia a cîștigat anul trecut de pe urma turiștilor americani 52.800.000 lire sterline. Ca urmare a impozitelor care vor fi aplicate de guvernul Statelor Unite asupra sumelor scoase de turiști peste hotare se așteaptă la Londra o scădere de 75 la sută a veniturilor. Președintele asociației britanice de turism, lordul Geddes, a plecat în grabă la Washington pentru a pleda în favoarea exceptării Angliei de la aceste restricții. În timp însă ce discuțiile anglo-americane continuă, alte asociații de turism vest-

europene, mai practice, s-au gîndit să profite de intervalul care se creează pînă ce legile respective vor trece prin Congresul Statelor Unite. Ele fac acum apel la turiștii americani să viziteze Europa occidentală în afara sezonului, în perioada cînd prețurile sînt mai reduse și impozitele nu au intrat în vigoare.

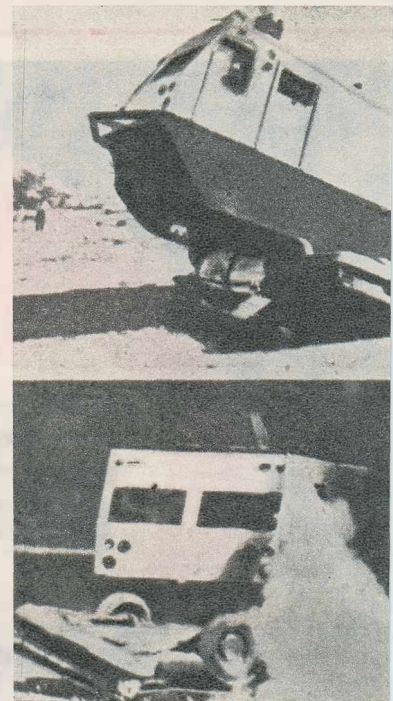
Rezultatul? S-a constatat un volum record de turiști americani în perioada ianuarie-februarie, dublul cifrelor înregistrate în aceeași perioadă în anul trecut. Pînă la urmă, măsurile de economie valutară în domeniul turismului ar putea să aibă drept rezultat, în 1968, nu o îmbunătățire a balanței de plăți, ci doar o simplă deplasare atît a cheltuielilor cît și a concediilor.

▲ Producătorii de brînză din Olanda sînt foarte supărați. Ei constată că piața vest-europeană devine tot mai îngustă pentru produsele lor, deși după cum arată statisticile consumul de brînză olandeză a crescut considerabil. Care-i explicația? Concreta «brînză olandeză», produsă în Norvegia, Finlanda și Islanda, care este vîndută la prețuri derizorii. Olandezii sînt hotărîți să ridice răspicat problema în toate organismele vest-europene. N-ar fi exclus ca în viitorul Consiliu atlantic să fie luat în discuție un referat cu tema «Frate-frate, dar brînză-i pe bani». Mai ales cea autentic olandeză.

Nicolae URECHE

un raport și niște blindate...

Polițiștilor din Los Angeles le-a fost prezentat mai zilele trecute un nou vehicul — «M-8» — cu care vor fi înzestrați. Consemnînd faptul și relativ «calitățile» lui «M-8» (car blindat de 20 tone, cu o capacitate de 20 locuri, dotat cu o mitralieră, lansator de gaze lacrimogene și fumigene, sirenă deosebit de violentă etc., etc.), presa americană a relevat totodată și destinația precisă a acestei realizări «de

▲ «M-8» în timpul demonstrației.

ultimă oră» în tehnica polițienească. Nou vehicul blindat, căruia, cum se anunță i se vor alătura pistoale speciale care, de la distanță, vor putea «injecta tranchilizante», precum și alte arme «speciale» — urmează să intre în dotarea polițiilor din Los Angeles, Chicago, Detroit, Newark Philadelphia, Boston în vederea «verii fierbinți» 1968. Căci, potrivit concluziilor Comisiei create la 29 iulie anul trecut pentru analizarea cauzelor revoltei negrilor dintr-o serie de orașe ale S.U.A. — concluzii date publicității în chiar zilele cînd presa americană publica imaginile lui «M-8» — extrema gravitate a problemei rasiale din S.U.A. face mai mult decît probabilă o repetare a violentelor incidente din vara anului 1967. Și aceasta pentru că — subliniază raportul — «inițiativa în vederea ameliorării soartei negrilor au fost limitate și sporadice. Ele n-au redus tensiunea

NOI ACȚIUNI ANTIRĂZBOINICE

de Silviu BRUCAN

«De câteva luni studenții italieni se află în agitație în toate centrele universitare ale peninsulei — transmite corespondentul nostru din Italia, Gianfranco BIANCHI. Mișcarea de protest împotriva stării de lucruri din universități (lipsa de aule, sistemul de învățământ care nu ajută la găsirea unui post după absolvirea facultăților, dominația unui grup restrâns de profesori etc.) începută în decembrie la Torino s-a extins în toate principalele universități din Milano, Veneția, Padua, Bologna, Florența, Pisa, Roma, Napoli, Catania, Palermo. Mișcarea a cunoscut momente de puternic dramatism, îndeosebi la Roma, unde rectorul a chemat poliția pentru a scoate din facultăți pe studenții care le ocupaseră». Fotografia înfățișează o adunare a studenților din Roma pe treptele de la Trinita dei Monti.

Foto: BIANCHI

O clădire, în inima orașului canadian Vancouver. Pe zidurile ei, o firmă: «Committee to Aid American War Objected». Aici, tinerii americani care — asemeni lui Dale Heyman (fotografia din dreapta) — au părăsit Statele Unite pentru a nu fi părtași la războiul criminal în Vietnam găsesc sprijinul tinerilor canadieni, studenții ai Academiei de arte, care au înființat acest comitet. În orașul Vancouver se află în prezent 500 de tineri americani, din cei 4 000 care au plecat în Canada. Restul sînt stabiliți în orașele Toronto, Montreal etc. Acestei forme de desolidarizare a tineretului american de agresiunea S.U.A. împotriva poporului vietnamez i se adaugă dezertările. Potrivit ziarului «International Herald Tribune», peste 100 de militari americani care au dezertat se află în Franța, 25 în Suedia etc. «Este o primă a păstra tăcerea» — scrie într-un apel adresat recent poporului american de patru tineri americani refugiați în Suedia. «În numele libertății, dreptății și democrației — se spune mai departe în același apel — țara noastră încearcă să-și impună voința unei țări mici... Acest război lovește și în propria noastră țară, și în poziția ei în familia națiunilor... Vă adresăm apelul de a face tot ce vă stă în putință pentru a opri acest război, a pune capăt asasinatelor, incendiilor și așpindirii otrăvurilor».

de o manieră sensibilă. Iată, de pildă, un spect făcut cunoscut de chiar Oficiul de statistică din Washington: șomajul în rândul negrilor este de 7 la sută, în timp ce în rândul albilor este de 3,9 la sută; iar veniturile familiilor celor de culoare sînt cu 9 la sută mai reduse decît cele ale albilor. Discriminarea rasială domnește și în armată — chiar în rândul trupelor din Vietnamul de sud — acolo unde moartea nu face discriminare. Un caporal de culoare, care a dezertat spre sfîrșitul anului trecut, refugiindu-se la Stockholm, Michael David Haire, originar din Carolina de Sud, declară: «Există o discriminare împotriva negrilor în armata americană. Ea nu vine din rovine de la cutare sau cutare ofițer, ci, e regulă, negrii sînt tratați ca fiind inferioare...»

De curînd, într-un discurs rostit la New York, senatorul Eugene McCarthy, acuzînd

actuala administrație că desfășoară un război ruinos în Vietnam în timp ce principalele probleme ale S.U.A. se află în interiorul țării, sublinia: «Astăzi, datorită noastră este de a decoloniza America în spirit și fapt. Un secol după emanciparea prin lege a sclavilor, noi trăim într-un soi de societate colonială, în care 20 de milioane de negri sînt menținuți într-un ghetou cultural și economic...» Rostite sau nu cu scopuri electorale, cuvintele senatorului de Minnesota (principal adversar al președintelui Johnson la investi-tura partidului democrat pentru alegerile prezidențiale din noiembrie) pun într-o tragică lumină situația negrilor în America anulul 1968. O situație pe care, pe bună dreptate, raportul comisiei sus-amintite o caracterizează drept explozivă.

I. CIOARĂ

Într-o serie de țări occidentale — în S.U.A., R.F.G., Franța, Italia, Belgia, Spania ș.a. — presa înregistrează în ultima vreme mișcări studențești a căror forță și durată se impun atenției ca un fenomen politic semnificativ.

Marile universități americane — California, Wisconsin, Michigan, Harvard, Columbia — au devenit teatrul celor mai dinamice proteste împotriva războiului din Vietnam. Aici au loc faimoasele teach-in, discuții care țin pînă tîrziu noaptea cu privire la problemele războiului, ale drepturilor civile și ale destinului Americii în lume, arderea în colectiv a ordinelor de chemare pentru Vietnam, demonstrații pentru încetarea războiului, pentru negocieri. În cartea sa recent apărută, senatorul Robert Kennedy consacră un capitol desfășurat procesului de radicalizare a tineretului american și stabilește drept cauze: brutalitatea și orarea războiului din Vietnam o dată cu refuzul de a fi folosit drept carne de tun, ostilitatea față de mobilul profitului și de idealul de «a face bani», contradicția dintre declarații oficiale și realitate, cheltuirea a miliarde de dolari pentru armamente și expediții la mii de mile distanță în timp ce acasă sărăcia și ignoranța continuă, conștiința că ei, tinerii, «sînt departe de deciziile politice» privind destinele țării. În contextul societății americane, universitățile joacă un rol social-politic de prim ordin. «La sfîrșitul deceniului al șaptelea — avertizează istoricul Schlesinger — vom avea 500 000 profesori și 7 milioane de studenți. Această masă bine informată, coerentă și activă, va forma un grup electoral foarte puternic, informat și activ».

La Roma, Torino, Padua, Trieste, studenții italieni au desfășurat puternice demonstrații împotriva agresiunii americane în Vietnam, purtînd pancarte și steaguri ale F.N.L. Demonstrațiile s-au împletit cu o viguroasă acțiune revendicativă pentru democratizarea învățămîntului superior. Studenții au ocupat timp de trei săptămîni clădirea Universității din Roma și, la 1 martie, cînd poliția a luat cu asalt clădirea, riposta studenților s-a transformat într-o rebeliune violentă. 150 polițiști și 47 studenți au fost răniți, mașini ale poliției și vehicule ale pompierilor au fost incendiate și distruse. Devastările s-au prelungit toată noaptea în cartierul comercial, soldîndu-se cu numeroase vitrine sparte, automobile răsturnate și incendii. Ziarele italiene subliniază că asemenea ciocniri violente n-au mai avut loc la Roma de douăzeci de ani. Într-o anchetă publicată în «L'Espresso» se arată că «în școala italiană s-a produs o trezire a conștiinței, în același timp melancolică și agresivă, în fața defectelor, contradicțiilor, nedreptăților sistemului nostru» și se citează următoarea părere a profesorului Norberto Bobbio: «Anul trecut am ținut un seminar despre conceptul de ideologie politică. Eram uimiți: nu exista nici un student care să nu aibă idei, aproape o structură mentală de tip marxist». Publicația italiană arată că temele fundamentale în discuțiile studenților sînt: critica societății capitaliste, sclavia societății consumului, manipularea grupurilor sociale de către puterea economică, de către monopoluri și tot ceea ce conduce la «omul cu o singură dimensiune».

Și în Republica Federală a Germaniei manifestațiile vehemente ale studenției împotriva războiului din Vietnam se îmbină cu critica politicii externe imobiliste și cu revendicări pentru democratizarea învățămîntului superior. Așa cum s-a arătat în presă, la Universitatea din Frankfurt mai multe sute de studenți au intrerupt violent cursul profesorului Carlo Schmid, cunoscut teoretician politic care este și ministru socialist în guvernul federal: «Și Vietnamul?»... i se striga din toate părțile... «Și legile excepționale?» (Este vorba de codul de legi represive în curs de adoptare în parlamentul de la Bonn.) Vacarmul a atins un asemenea grad încît poliția, pătrunsă în universitate, a trebuit să-i scoată afară, trîgîndu-i de

picioare, pe studenții care se culcaseră pe jos. La Universitatea din Hamburg, studenții ocupă în mod sistematic amfiteatrele pentru a protesta; în universitățile din München, Mannheim, Tübingen, Heidelberg și Marburg, studenții au adoptat «vocabularul revoltei» împrumutat de la studenții americani din California și care — așa cum scria «Le Nouvel Observateur» — «ilustrează indispoziția profundă care domnește în prezent în cercurile studenției vest-germane». Ziarele au relatat de asemeni despre amploarea cu totul neobișnuită pe care o au în ultima vreme demonstrațiile studenților din Berlinul occidental. Recent ei au încercat să ia cu asalt Palatul Justiției unde era judecat studentul Fritz Teufel și, fiind întrebați de ziaristi asupra scopului lor, au răspuns: «Este vorba ca prin manifestațiile noastre să ridicăm autoritățile actuale. În orice caz, societatea occidentală este în putrefacție; pentru a o doborî trebuie să ne aliem cu asupriții din cea de-a treia lume și în interiorul societății noastre cu toți cei care nu profită în nici un fel de pe urma binefacerii societății consumului». Toate acestea determină ziarul «Die Zeit» să constate că «dezideratul pentru o reformă universitară s-a transformat într-o chemare la luptă pentru transformarea societății».

În ce privește Spania, acțiunile studențești se țin lanț și marchează o instrăinare totală între studenți și regim. Universitatea din Madrid a fost multă vreme închisă și după aceea poliția s-a instalat pe termen lung în clădirea ei, fiind gata oricînd, la cererea rectorului sau decanilor, să evacueze cu forța o sală de conferință sau aulă. La motivele de ordin general ale mișcărilor studențești se adaugă, în Spania, protestul împotriva obligației studenților de a participa la învățămîntul religios, împotriva restrîngerilor libertăților intelectuale prin noul Cod penal din 1967 și, în mod deosebit, împotriva restricției de a forma sindicate studențești independente de autoritățile franchiste.

În America Latină — constată «Frankfurter Rundschau» — ocuparea universităților, demonstrațiile și ciocnirile cu poliția fac parte din evenimentele politice cotidiene. În ultima vreme au luat proporții protestele împotriva războiului din Vietnam; în numeroase cetăți universitare latino-americane studenții dau săliilor de conferință numele lui Ernesto Guevara, care a devenit simbolul eroic al luptei pentru libertate.

Analizînd cauzele mai adînci ale mișcărilor studențești din țările vest-europene ca fenomen social-politic, Raymond Cartier ajunge la concluzia că ele au la bază conflictul dintre presiunea masei largi a tineretului care vrea să pătrundă în universități și cadrul îngust al învățămîntului superior construit pentru o minoritate, o elită a societății.

Alfred Grosser constată în «Le Monde» că pe de o parte tinerii din zilele noastre se maturizează mai repede și iau contact mai devreme cu realitățile lumii, în special prin intermediul televiziunii, iar pe de altă parte, prelungirea școlărității pentru mulți dintre cei care intră acum în universități îndepărtate momentul în care aceștia ajung să-și exercite responsabilitatea socială. Aceasta explică revendicarea frecventă a studenților de a participa sub o formă sau alta la adoptarea deciziilor care-i privesc. «În Germania federală, în Italia și în Franța — scrie Grosser — extremiștii mișcării studențești vor să schimbe întreaga societate înainte de a schimba universitatea». Trebuie adăugat că, de-seori, alături de studenți se găsesc numeroși profesori.

Desigur, atîta timp cît mișcările studențești se dezvoltă independent și izolat de lupta socială de masă, ele au un caracter vremelnice și o eficacitate limitată. Ecolul lor și valoarea lor simbolică sînt însă extrem de importante atît pentru prezent cît și pentru viitorul apropiat, ținînd seama că din rîndurile lor se vor ridica curînd conducătorii politici, sociali, economici ai țărilor respective.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1
Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”.

Pentru căminul dumneavoastră: **ADRIA și GOLF**

NOILE ȚESĂTURI PRODUSE DE
FABRICA DE STOFE DE MOBILĂ
BUCUREȘTI